ยุทธศาสตร์การกำหนดมาตรการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร (เนื้อและชิ้นส่วนสุกร)

โดย

นายสมรักษ์ จองสุวรรณ
รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
ในเครือเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๒๖
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๖ – ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

เรื่อง ยุทธศาสตร์การกำหนดมาตรการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร (เนื้อและชิ้นส่วนสุกร)

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายสมรักษ์ จองสุวรรณ **หลักสูตร** ปรอ. **รุ่นที่** ๒๖

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อผู้บริโภคชาวไทยในภาวะเสี่ยงต่อความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร ๒) เพื่อศึกษาผลกระทบต่ออาชีพเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง ๓) เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การป้องกันการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร

การดำเนินการครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ตั้งแต่การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบการวิจัย (Ongoing) โดยมีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งก่อนและหลังการวิจัย มีการดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview: IDI) รวมทั้งการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารบทความ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการนำข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ เพื่อขยายผลและนำไปสู่การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่าผลกระทบด้านความเสี่ยงของผู้บริโภคชาวไทยกับความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหารมีอะไรบ้าง และจะต้องกำหนดมาตรการป้องกันอย่างไร ตลอดจนทราบผลกระทบต่ออาชีพของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงสุกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมถึงได้ทราบถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันและการทุ่มตลาดเพื่อก่อให้เกิดความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร เพื่อเกิดประโยชน์ในอาชีพต่อการดำรงชีวิตในสังคมเกษตรกรอุตสาหกรรมอย่างมั่งคงและยั่งยืน

คำนำ

การศึกษาเรื่อง “ยุทธศาสตร์การกำหนดมาตรการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร (เนื้อและชิ้นส่วนสุกร)” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักรภายใต้การกำกับดูแลของวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องในรุ่นนี้เป็นรุ่นที่ ๕๖ ผู้ศึกษาวิจัยสนใจที่จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม อาชีพการผลิตสุกรเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรชาวไทยมาตั้งแต่ดั้งเดิม เพื่อไม่ให้อาชีพดังกล่าวต้องมาจบลงจากการทุ่มตลาดจากต่างชาติ ดังนั้นหวังว่าผลการศึกษาบางส่วนจะมีประโยชน์ในการขับเคลื่อนเพื่อรักษาอาชีพภาคเกษตรกรรมอยู่คู่กับประเทศชาติ ตลอดจนทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีความยั่งยืนสืบต่อไป

(นายสมรักษ์ จองสุวรรณ)
นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตร ปรอ. รุ่นที่ ๒๖
ผู้วิจัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		**ก**
คำนำ		**ข**
สารบัญ		**ค**
สารบัญแผนภาพ		**จ**
บทที่ ๑	**บทนำ**	
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
	ขอบเขตของการวิจัย	๓
	วิธีดำเนินการวิจัย	๓
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๔
บทที่ ๒	**การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง**	
	ความปลอดภัยของอาหารในทัศนะของผู้บริโภค (Consumers' Food Safety)	๖
	แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหารที่นำไปสู่การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ	๘
	ความปลอดภัยของอาหารกับกฎเกณฑ์ของ WTO	๙
	ระบบบริหารและควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร	๑๑
	พระราชบัญญัติและประกาศกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง	๑๗
	ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๒๙
	แนวคิดผู้ทรงคุณวุฒิ	๓๑
	สรุป	๓๒
บทที่ ๓	**ผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อการนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกร จากสหรัฐอเมริกา**	
	ข้ออ้างที่อเมริกาใช้เป็นใบเบิกทางเพื่อนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกร	๓๗

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ ๔	**มาตรการรองรับขบวนการที่เกิดขึ้น รวมถึงการพัฒนาขบวนการช่วยเหลือจากผลกระทบทั้งระบบ**	
	มาตรการที่สำคัญเพื่อการรองรับกับขบวนการที่จะเกิดขึ้น	๔๑
	วัตถุประสงค์ของการจัดทำมาตรฐานฟาร์ม	๔๔
บทที่ ๕	**สรุปและข้อเสนอแนะ**	
	สรุป	๔๖
	ข้อเสนอแนะ	๔๘
บรรณานุกรม		
	ภาษาไทย	๕๑
ประวัติย่อผู้วิจัย		๕๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๔-๑	การดำเนินการตรวจสอบสินค้านำเข้าของกรมปศุสัตว์	๔๒

บทที่ ๑
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื้อสัตว์จัดเป็นอาหารโปรตีนที่มีคุณภาพสูง มีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของมนุษย์ เนื่องจากมีกรดอมิโนจำเป็น เป็นองค์ประกอบ อยู่ในโมเลกุล มากกว่าโปรตีนจากเหล่งอื่นๆ โดยเนื้อสัตว์มีปริมาณโปรตีนประมาณ ๑๘ – ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักสดโปรตีน ที่ได้จากสัตว์เป็นส่วนกล้ามเนื้อของสัตว์ ซึ่งกล้ามเนื้อของสัตว์ แต่ละชนิดจะมีปริมาณโปรตีนแตกต่างกัน กล้ามเนื้อของสัตว์บางชนิดมีสีเข้ม เรียกว่า เนื้อแดง เนื่องจากมีปริมาณ ไมโอโกลบิน และเฮโมโกลบิน ในกล้ามเนื้อมากกว่าเนื้อสัตว์ที่มีสีอ่อน ในเนื้อสุกร มีปริมาณโปรตีนประมาณ ๑๙ – ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักสดโปรตีน

การผลิตสุกรของโลก ปี ๒๕๕๖ การผลิตเนื้อสุกรของโลก มีปริมาณ ๑๐๗.๕๑ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีปริมาณ ๑๐๕.๖๕ ล้านตัน ร้อยละ ๑.๗๖ ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ จีน และบราซิล โดยผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๗๗ และร้อยละ ๑.๒๐ ตามลำดับ ส่วนสหภาพยุโรปผลิตลดลง ร้อยละ ๐.๓๔ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากกฎหมาย สวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งมีข้อกำหนดห้ามเลี้ยงแม่สุกรในคอกขังเดี่ยวที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือน มกราคม ๒๕๕๖ ส่วน สหรัฐอเมริกา และแคนนาดา ผลิตลดลงร้อยละ ๐.๔๕ และร้อยละ ๐.๒๗

ส่วนความต้องการบริโภค ปี ๒๕๕๖ การบริโภคเนื้อสุกรของโลก ปริมาณ ๑๐๗.๒๔ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีปริมาณ ๑๐๕.๑๒ ล้านตัน ร้อยละ ๒.๐๒ ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ มีการบริโภคเพิ่มขึ้น โดย จีน สหรัฐอเมริกา บราซิล และเวียดนาม มีการบริโภคเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒.๘๙ ร้อยละ ๒.๐๗ ร้อยละ ๓.๗๘ และร้อยละ ๒.๐๘ ตามลำดับ นอกจากญี่ปุ่น และรัสเซีย ที่มีการบริโภคลดลงร้อยละ ๐.๙๔ และร้อยละ ๑.๗๕ ตามลำดับ ส่วนสหภาพยุโรป มีการบริโภคลดลงร้อยละ ๐.๕๓ เนื่องจากผลผลิตลดลง

การผลิตสุกรของไทย ปี ๒๕๕๖ ปริมาณการผลิตสุกร ๑๓.๐๗ ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก ๑๒.๘๓ ล้านตัว ของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑.๘๗ การที่ปริมาณการผลิตสุกรเพิ่มขึ้นไม่มากนัก

เนื่องจากราคาสุกรในปี ๒๕๕๕ ตกต่ำ ขณะที่ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์สูงขึ้น ทำให้ผู้เลี้ยงรายเล็กและรายย่อย ขาดทุน และเลิกกิจการไปบางส่วน ประกอบกับในช่วงปลายปี ๒๕๕๕ ประสบปัญหาจากโรคทางระบบสืบพันธุ์ และระบบทางเดินหายใจ (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome:PRRS)

ความต้องการบริโภคของประเทศไทย สุกรที่ผลิตได้อาศัยตลาดภายในประเทศเป็นหลัก โดยใช้บริโภคภายในประเทศ ประมาณร้อยละ ๙๕ ของปริมาณการผลิตทั้งหมดปี ๒๕๕๖ มีปริมาณการบริโภคสุกร ๑๒..๕๕ ล้านตัว หรือ ๑:๐๐๔ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๔.๗๖ ตามการเพิ่มขึ้นของประชากร และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

ด้านการส่งออก การส่งออก สุกรมีปริมาณเพียงพอ ร้อยละ ๕ ของปริมาณการผลิตทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดจากโรคปากและเท้าเปื่อย โดยเป็นการส่งออกเนื้อสุกรและเนื้อสุกรแปรรูป ร้อยละ ๑ – ๒ โดยส่งออกไปญี่ปุ่นและฮ่องกง สำหรับสุกรมีชีวิตจะส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ และเวียดนาม

ด้านการนำเข้า ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าส่วนอื่นๆ ที่บริโภค ได้ของสุกรแช่เย็น (หนัง ตับ และเครื่องในอื่นๆ) ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรปี ๒๕๕๖ นำเข้าส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ปริมาณ ๑๒,๖๐๙ ตัน มูลค่า ๑๕๓.๗๘ ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ ๑๔,๑๔๐ ตัน มูลค่า ๑๖๑.๗๖ ล้านบาทของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑๐.๘๓ และร้อยละ ๔.๙๓ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่นำเข้า ตับจาก เยอรมณี เกาหลีใต้ บราซิล และเดนมาร์ค และส่วนอื่นๆ จากอิตาลี เนเธอร์แลนด์ เยอรมณี และสเปน ส่วนผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรนำเข้าปริมาณ ๗๐๒ ตัน มูลค่า ๖๐.๓๐ ล้านบาท ปริมาณลดลงจาก ๗๙๓ ตัน ของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑๑.๔๗ แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก ๕๕.๙๐ ล้านบาท ของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๗.๘๗

แนวโน้มสถานการณ์สุกรไทยปี ๒๕๕๗

ด้านการผลิต ประมาณการผลิต สุกร ๑๓.๕๗ ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก ๑๓.๐๗ ล้านตัว ของปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๓.๘๓ เนื่องจากราคาสุกรที่ขายได้ในปี ๒๕๕๖ ปรับตัวสูงขึ้นและราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ลดลง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๕ ทำให้ผู้เลี้ยงสุกรที่มีศักยภาพขยายการผลิตเพิ่มขึ้น

ดังนั้น จากปัจจัยความต้องการอาหารโปรตีนจากเนื้อสุกร ความต้องการบริโภคที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ของประชากรในประเทศไทย จึงทำให้เป็นโอกาสและช่องทางอีกทางหนึ่งของสหรัฐอเมริกา ที่มีความพยายามในการกดดันให้รัฐบาลไทย และอีกหลายประเทศแถบในเอเชียยอมเปิดตลาดให้มีการนำเข้าเนื้อ และชิ้นส่วนสุกร จากสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการใช้สารเร่งเนื้อแดงมากกว่า ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนสุกรทั้งหมดในสหรัฐอเมริกา ด้วยสาเหตุที่สหรัฐอเมริกามีสถานะเป็นประเทศผู้เลี้ยงสุกรรายใหญ่ เป็นลำดับที่ ๒ ของโลก รองจากประเทศจีน ประกอบกับ

สหรัฐฯ เองจะไม่นิยมบริโภคชิ้นส่วนสุกรที่เป็น By Product แต่จะส่งไปจำหน่ายยังประเทศอื่นๆ เช่น จีน เวียดนาม ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ ต่อมาเนื่องจากมี ๒ ประเทศ ได้แก่ จีน และเวียดนาม ได้หยุดรับการนำเข้าชิ้นส่วนหมูดังกล่าว จึงทำให้สหรัฐอเมริกา ต้องหาตลาดใหม่ๆ โดยเป้าหมาย ได้แก่ ประเทศไทย และที่สำคัญ ถ้าหากรัฐบาลไทยยอมรับโดยยอมทำตามที่สหรัฐอเมริกาเรียกร้อง ด้วยการให้เปิดตลาดนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกร จะทำให้ส่งผลกระทบต่อหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในประเทศไทย รวมถึงอาชีพที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการแก้ไขกฎหมายว่าด้วย พ.ร.บ.ที่ประเทศไทย ห้ามใช้สารเร่งเนื้อแดงในกลุ่ม บีตา – อะโกนิสต์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อผู้บริโภคชาวไทยในภาวะเสี่ยงต่อความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร

๒. เพื่อศึกษาผลกระทบต่ออาชีพเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง

๓. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การป้องกันการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกรจากสหรัฐอเมริกา โดยยึดหลักภายใต้พระราชบัญญัติอาหารปี ๒๕๒๒, พระราชบัญญัติควบคุมอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ มาตรา ๖(๕), ๕๗ ของกรมปศุสัตว์, ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับ ๒๖๙) พ.ศ.๒๕๔๖ เรื่อง มาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มบีตา – อะโกนิสต์ โดยเน้นเรื่องความปลอดภัยทางอาหารและมีผลกระทบด้านความมั่นคง ด้านอาชีพ ด้านการตลาดและเสถียรภาพราคาสุกรภายในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) รวมทั้งการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง ที่มีโอกาสได้รับถึงผลกระทบตามหัวข้อของงานวิจัยทั้งหมด เช่น สมาคม และชมรมผู้

เลี้ยงสุกรในประเทศไทย รวมถึงผู้บริโภค รวมถึงหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับสู่แผนปฏิบัติได้จริงกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถูกต้อง

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบผลกระทบด้านความเสี่ยงของผู้บริโภคชาวไทยกับความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร

๒. ทราบผลกระทบต่ออาชีพเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง

๓. ทราบถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ในการป้องกันการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร

บทที่ ๒
การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ประเทศไทยมีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตปศุสัตว์สูงสุด ในกลุ่มประเทศอาเซียนประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการเลี้ยงสัตว์ และผลิตเนื้อสัตว์เพื่อการบริโภคภายในประเทศและเพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์สัตว์จากสัตว์ปีกและสุกร สำหรับความนิยมในการบริโภคเนื้อสัตว์ของประชาชนในประเทศ คือเนื้อสัตว์ปีกและเนื้อสุกรซึ่งเป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญ เนื่องจากในปัจจุบันพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความใส่ใจในด้านสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยของอาหาร(Food Safety) เนื่องจากการรับรู้ข่าวสารการเผยแพร่ถึงอันตรายพิษภัยจากการบริโภคอาหารที่มีการปนเปื้อน จากเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรค (Pathogenic Microorganisms) รวมถึง สารเคมีตกค้าง (Chemical residues) เช่น จากยาฆ่าแมลง ยาปฏิชีวนะและสารเคมีอื่นที่เป็นอันตราย ที่ก่อให้เกิดอันตรายพิษภัยต่อสุขภาพจากสื่อต่างๆ มากขึ้น ระดับอันตรายพิษภัยจากอาหารบางครั้งมีความรุนแรงถึงกับเสียชีวิต เจ็บป่วยหรือทำให้เกิดการบาดเจ็บ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้บริโภคทำให้ต้องสูญเสียรายได้จากการทำงาน สูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเยียวยา หรือไม่สามารถปฏิบัติงานต่อได้ และผลกระทบโดยอ้อม รัฐบาลต้องนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมากดังนั้นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทในการกำกับดูแลด้านการปศุสัตว์ของประเทศไทยที่เป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลแหล่งการผลิตอาหารโปรตีนที่สำคัญ โดผลักดันให้ผู้ประกอบการดำเนินการผลิตเนื้อสัตว์ที่มีความปลอดภัยต่อการบริโภค ทั้งในด้านเชื้อจุลินทรีย์ก่อโรคและสารเคมีตกค้างในเนื้อสัตว์ และสร้างทางเลือกให้กับประชาชนผู้บริโภค ได้เลือกซื้อเนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยได้มาตรฐานเทียบเท่าระดับสากลที่เหมาะสมต่อการบริโภค เพื่อทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลโดยการส่งเสริมให้มีการผลิตเนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพได้มาตรฐานความปลอดภัย โดยรณรงค์ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ลดการใช้สารเคมีและเวชภัณฑ์ในการเลี้ยงสัตว์และรณรงค์ให้ผู้ประกอบการผลิตเนื้อสัตว์ ดำเนินการผลิตเนื้อสัตว์ให้มีคุณภาพมีความปลอดภัยและได้มาตรฐานต่อการบริโภค

ดังนั้นการศึกษาวิจัยถึงมาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนี้ โอกาสที่เนื้อและชิ้นส่วนสุกรสหรัฐอเมริกา จะเข้ามาในไทยค่อนข้างสูง และคงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะ

สหรัฐอเมริกาเองมีความพยายามที่จะเอาเข้ามาให้ได้ โดยการใช้เครื่องมือและมาตรการต่างๆ กดดันประเทศไทยตลอดเวลา ดังนั้งสิ่งที่ทำได้ตอนนี้ไม่ได้อยู่ที่การคัดค้าน ยับยั้ง หรือชลอการนำเข้าเพียงอย่างเดียว ทุกๆด้านที่เกี่ยวข้องจะต้องหาทางออกหรือวิธีการที่จะรับมือ และเป็นสิ่งที่สากลยอมรับ เช่นมาตรการด้านกฎหมาย และคุณภาพสินค้าผู้ศึกษาได้ค้นคว้าจากเอกสารและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๑.๑.๑ พระราชบัญญัติและประกาศกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

๑.๑.๒ ทฤษฎีความปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety)

๑.๑.๓ ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๑.๑.๔ แนวคิดการกีดกันทางการค้า

๑.๑.๕ แนวคิดผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาของการบริโภคอาหารที่ขาดความปลอดภัย ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์มีเพิ่มขึ้นในแต่ละปี สะท้อนให้เห็นว่าระบบการผลิตและควบคุมคุณภาพเพื่อให้ได้อาหารที่มีมาตรฐานและความปลอดภัยของชาวโลก จะต้องได้รับการดูแลและเอาใจใส่อย่างจริงจัง ซึ่งผู้ผลิตจะต้องให้ความสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต ตั้งแต่ในระดับไร่นา จนกระทั่งผลิตภัณฑ์นั้นถึงมือผู้บริโภค (From Farm to Table)

ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดนโยบายหรือมาตรการด้านความปลอดภัยอาหาร เพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติต่อไป ซึ่งงานวิจัยนี้จัดทำขึ้นเพื่อจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการจัดการความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยอย่างครบวงจร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตัวผลิตภัณฑ์อาหารแก่ผู้บริโภคและผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศ โดยที่เนื้อหาขององค์ความรู้ที่นำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยมีดังนี้

ความปลอดภัยของอาหารในทัศนะของผู้บริโภค (Consumers' Food Safety)

Schilpzand, Rutger A (1999 : 65-66) อธิบายความปลอดภัยอาหารในมุมมองของผู้บริโภค โดยจำแนกออกเป็น ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่

๑. ความปลอดภัยของอาหารที่เกิดจากสารเคมี (Chemical Safety)

๒. ความปลอดภัยของอาหารที่เกิดจากจุลินทรีย์ (Microbiological Safety

๓. ประเด็นด้านระดับข้อกังวลของสังคม (Society Concern) ที่มีต่อความปลอดภัยของอาหาร

ความปลอดภัยของอาหารจากสารเคมี (Chemical Safety) สารเคมีที่พบในผลิตภัณฑ์อาหารเกิดขึ้นในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ของ สารเจือปนอาหาร (Food Additives) สิ่งปนเปื้อนอาหาร (Contaminants) สารตกค้างจากยาฆ่าแมลง (Pesticide Residue) และสารพิษ(Natural Toxin) ผู้ผลิตอาหารจะให้ความสำคัญต่อสารเจือปน สารเคมีที่ใช้ในขบวนการผลิตอาหารเพื่อเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อแต่งสีสันให้ดูน่ารับประทาน หรือเพื่อรักษาคุณภาพอาหาร ส่วนสิ่งปนเปื้อนอาหารนั้นสามารถพบได้ทั้งที่ผู้ผลิตไม่ตั้งใจให้เกิด แต่อาจเป็นผลตกค้างที่อาจมาจากกระบวนการผลิตขั้นต้นหรือเกิดในมลพิษจากสิ่งแวดล้อมจากสารโลหะหนักเช่นสารตะกั่วแคดเมียมปรอทอาร์เซนิคหรือไดออกซินหรือพีซีบี (Polychlorinated Biphenyls: PCBs)สิ่งปนเปื้อนนี้อาจเกิดจากสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปซึ่งสามารถตรวจพบได้ในแทบทุกผลิตภัณฑ์หรือเกิดขึ้นเฉพาะกับสินค้าใดสินค้าหนึ่งก็ได้สำหรับสารตกค้างจากยาฆ่าแมลงนั้นถือว่าเป็นปัญหาที่พบกันมากในปัจจุบันเนื่องจากมีความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการผลิตการเพาะปลูกที่ต้องการเพิ่มผลผลิตในระดับฟาร์มจึงทำให้มีการใช้กันอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศแถบตะวันตกจึงทำให้ประเทศเหล่านั้นมีกฎหมายและกฎระเบียบที่กำหนดปริมาณสารตกค้าง (Maximum Residual Limits: MRLs) เป็นจำนวนมากส่วนสารปนเปื้อนในธรรมชาตินั้นมีทั้งที่ให้คุณและโทษต่อผู้บริโภคนักวิทยาศาสตร์ได้พยายามศึกษาวิจัยถึงสารปนเปื้อนเหล่านี้ อย่างเต็มที่เพราะเชื่อว่าจะมีผลเสียต่อมนุษย์มากกว่าสารเจือปนในอาหารเสียอีกแต่เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจนดีพอจึงยังไม่มีการกำหนดปริมาณสารปนเปื้อนที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติชนิดนี้เท่าที่ควร

ความปลอดภัยของอาหารจากจุลินทรีย์(Microbiological Safety) โดยทั่วไปผู้บริโภคมักตระหนักถึงผลกระทบของการปนเปื้อนจุลินทรีย์ในอาหารมากกว่าการปนเปื้อนของสารเคมีเนื่องจากอาหารที่ปนเปื้อนจุลินทรีย์จะทำให้ผู้บริโภคเจ็บป่วยจากโรคอาหารเป็นพิษที่เห็นผลได้ทันทีภายหลังจากบริโภคอาหารนั้นการปนเปื้อนของจุลินทรีย์อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตในทุกขั้นตอนที่มีผลต่อคุณภาพอาหารหรือแม้กระทั่งตามภัตตาคารหรือการปรุงอาหารตามบ้านโดยมีจุลินทรีย์หลักที่สำคัญได้แก่ซัลโมเนลลา (Salmonella) ลิสเตอเรีย (Listeria) แคมฟิโรแบคเตอร์ (Campylobacter)

ประเด็นด้านข้อกังวลของสังคม(Society Concern) ที่มีต่อความปลอดภัยของอาหาร แม้ว่าประเด็นด้านข้อกังวลของสังคมที่มีผลต่อการยอมรับกับความปลอดภัยของอาหารยังมีความสัมพันธ์ที่ยังไม่เด่นชัดนักแต่บางประเทศก็ได้ให้ความสำคัญในการออกกฎระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารในวิธีที่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคของประเทศนั้นผู้บริโภคจะให้ความสำคัญกับการได้มาซึ่งวัตถุดิบวิธีผลิตผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเทคโนโลยีที่ใช้สุขอนามัยของ

อาหารตลอดจนการติดฉลากแสดงรายละเอียดของสินค้าซึ่งล้วนเป็นข้อกำหนดที่สำคัญมากเพื่อให้สินค้าอาหารเป็นที่ยอมรับโดยหัวข้อหลักที่ผู้บริโภคในต่างประเทศเริ่มให้ความสำคัญได้แก่อาหารฉายรังสี (Food Irradiation) อาหารตัดต่อพันธุกรรม (Biotechnology)ข้อมูลโภชนาการ (Nutrition Information) สิ่งแวดล้อม (Environment) และจริยธรรม (EthicalConcerns)

แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอาหารที่นำไปสู่การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ

ศักดิ์ณรงค์ อุตสาหกุล (2548: 8 -12, 8 - 37) ได้กล่าวถึงความเป็นมาและแนวคิดการออกกฎระเบียบข้อบังคับเพื่อกำกับดูแลให้อาหารมีความปลอดภัย ว่าสังคมโลกได้เริ่มให้ความสำคัญอย่างจริงจังในการพัฒนาระบบบริหารและการควบคุม สินค้าเกษตรและอาหาร ภายหลังจากการเกิดปัญหาการปนเปื้อนของสาร Dioxin ที่เกิดในประเทศเบลเยี่ยม และการแพร่ระบาดของโรควัวบ้า (Bovine Spongiform Encephalopathy ; BSE) ที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษเมื่อปี๒๕๓๙ แม้ว่าทั้งสองประเทศได้แก้ไขปัญหาได้อย่างลุล่วงเป็นที่น่าพอใจ แต่ความขัดแย้งในระดับความเชื่อมั่นของระบบตรวจสอบและควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารให้เกิดความปลอดภัยนั้นก็ยังมิได้ลดลง ซึ่งประเด็นเหล่านี้ได้นำไปสู่การแสวงหาเครื่องมือในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยของอาหารที่เหมาะสม เพื่อนำไปสู่การออกกฎระเบียบต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารนั้นๆ ซึ่งหลักการที่นำมาใช้ก็คือหลักการวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) อันประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ ๓ ส่วน คือ

๑. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

๒. การบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management)

๓. การสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication)

ได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรการและเครื่องมือในการยกระดับระบบการควบคุมจัดการ การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

นอกจากนี้ องค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารตลอดวงจรการผลิตอาหาร (Food Chain) ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและกำหนดมาตรฐานการผลิตในทุกขั้นตอน (Primary Industry) ต่างก็เร่งนำประเด็นด้านความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) มาพิจารณาเพิ่มเติมเป็นหัวข้อหลักในการปรับปรุงระเบียบและขั้นตอนการผลิตเพื่อให้อาหารมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น เช่น สำนักงานโรคระบาดสัตว์ (OIE) ได้เร่งปรับปรุงข้อมูลตลอดจนสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการลดความเสี่ยงของโรคที่เกิดจากอาหาร (Food-borne

risks to human health) และโรคที่ติดต่อมาจากสัตว์ (Zoonoses) ซึ่ง OIE ได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในการกำหนดขอบเขตของความเสี่ยง (Hazard) ที่รวมถึงความเสี่ยงจากด้านจุลชีววิทยา เคมี รวมถึงปัจจัยด้านกายภาพ ที่มีผลเสียทำให้อาหารที่บริโภคไม่มีความปลอดภัย ภายใต้แผนการดำเนินงานระยะเวลา ๕ ปี (๒๐๐๑-๒๐๐๕) ของ OIE ได้เสนอแนะบทบาทให้มีการปรับปรุงบทบาทองค์กร เพื่อให้มีการดำเนินการเชิงรุกด้านสาธารณสุข (Public Health) และให้ความคุ้มครองผู้บริโภค (Consumer Protection) เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้การดำเนินการสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม (Ethical Concerns)

จะเห็นได้ว่าประเด็นด้านความปลอดภัยของอาหารได้เพิ่มความซับซ้อน และหลากหลายมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งในการแจกแจงเพื่อประเมินสถานะความปลอดภัยของอาหาร(Food Safety) นั้นจำเป็นจะต้องอาศัยข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ (Sound Scientific Evidence)อันเป็นหัวใจสำคัญในการพิจารณา เพื่อใช้ในการกำหนด กฎหมาย กฎระเบียบ หรือมาตรการควบคุม/กักกันสินค้าอาหาร อย่างไรก็ตามเนื่องจากพื้นฐานความรู้ (Knowledge Base) ในด้านความปลอดภัยของอาหาร และการยอมรับของสังคม ซึ่งแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกันในประเด็นดังกล่าวอยู่มาก จึงนำไปสู่ความขัดแย้งในเวทีการเจรจาในระดับโลก ในด้านข้อกำหนดกฎระเบียบที่ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ความปลอดภัยของอาหารกับกฎเกณฑ์ของ WTO

องค์การการค้าโลก เป็นองค์การระหว่างประเทศที่ดูแลรับผิดชอบด้านกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ กฎระเบียบเหล่านี้ ส่วนใหญ่ปรากฏในรูปของความตกลง (Agreements) ที่เกิดจากการเจรจาโดยมีประเทศที่เป็นสมาชิกทั้งหมด ๑๔๘ ประเทศ (ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘) สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกอันดับที่ ๕๙ (เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๓๗) โดยมีสถานะภาพเป็นสมาชิกก่อตั้งประเทศสมาชิก WTO มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามความตกลงพหุภาคีต่างๆ ที่แนบท้ายทุกส่วน(ยกเว้นในส่วนที่เป็นผลการเจรจาในรอบอื่น) ผลกระทบต่อมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารและสาธารณสุข คือผลกระทบจากข้อตกลงว่าด้วยมาตรการเกี่ยวกับสุขอนามัยและความปลอดภัยของพืชและสัตว์ (Agreement on Sanitary and Phytosanitary Measures: SPS) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่การค้า โดยกำจัดความแตกต่างของข้อบังคับเกี่ยวกับอาหารในตลาดโลก และยังครอบคลุมถึงมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร ปศุสัตว์ ประมงและพันธุ์พืช รวมทั้งการตั้งด่านตรวจโรคติดต่อ เพื่อป้องกันผลกระทบด้านสุขภาพ

ข้อตกลงต่าง ๆ ขององค์การการค้าโลก จึงมักจะอนุญาตให้ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศสามารถจัดทำมาตรฐานของตนเองได้ เพื่อปกป้องชีวิต และสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืชของประเทศสมาชิก จากความเสี่ยงที่อาจเกิดจากสารที่เพิ่มเติมในอาหาร สารปนเปื้อนสารพิษ และสารที่ก่อโรคต่างๆในอาหาร เครื่องดื่ม และอาหารใช้เลี้ยงสัตว์ ตราบเท่าที่มิได้ดำเนินการไปเพื่อการกีดกันทางการค้า ในทางปฏิบัติการใช้มาตรการปกป้องเหล่านี้ ส่งผลกระทบถึงประเทศกำลังพัฒนาที่ส่งออกสินค้าประเภทอาหารไม่น้อย SPS เป็นมาตรการที่สามารถนำมาปกป้องประเด็นที่ไม่ใช่การค้าภายใต้ WTO มุ่งเน้นให้การกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมพืชและสัตว์ของประเทศสมาชิกเป็นไปตามหลักการวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะหลักการประเมินความเสี่ยง และอาศัยมาตรฐานของคณะกรรมการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex Alimentarius Commission) ที่จัดตั้งโดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ร่วมกับองค์การอาหารและเกษตรแห่งประชาชาติ (FAO) โดยมีกฎทั่วไปตามที่ยกมาข้างล่างนี้ดังนี้

๑. จะต้องมีการจำกัดการค้าน้อยที่สุด

๒. ต้องอยู่บนพื้นฐานของการประเมินความเสี่ยง และสามารถแสดงหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ได้ว่ามาตรการนี้ไม่ได้เกิน และสอดคล้องกับระดับความคุ้มครองของในประเทศ

๓. มาตรฐานระหว่างประเทศที่ยอมรับและสามารถนำมาใช้สำหรับ SPS เป็นมาตรฐาน ของthe Codex Alimentarious Commission (Food Safety), the International Office of Epizootics (IOE) (animal health), the International Plant Protection Convention (Plant Ealth)หรือ IPPC นอกจากนี้ยังมี มาตรฐาน อื่นๆ ที่ WTO รับรอง ภายใต้ SPS

๔. ต้องไม่เคร่งครัดต่อสินค้าและอาหารเกษตรที่นำเข้า มากกว่าที่ผลิตภายในประเทศ

๕. ประเทศสมาชิกมีสิทธิในการสร้างมาตรฐานเอง แต่ไม่ควรจะสูงกว่ามาตรฐาน Codex และถ้าเกิดปัญหาการกีดกันการค้าจากการใช้มาตรฐานในแต่ละประเทศ การฟ้องร้องสามารถทำได้ด้วยการใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ หรือหลักฐานว่าประเทศนั้นใช้มาตรฐานความปลอดภัยอาหารสำหรับสินค้าในประเทศ ต่ำกว่ามาตรฐานที่นำเข้า อย่างไรก็ตามข้อแนะนำและมาตรฐานของ WTO มีความเชื่อมโยงกับ Codex อย่างชัดเจน ดังนั้น ดูเหมือนว่าถ้าประเทศสมาชิกพัฒนาให้สินค้าอาหาร มีมาตรฐานตามของ Codex สินค้าก็จะผ่านการรับรองด้านความปลอดภัยและต้องไม่ถูกปฏิเสธ การนำเข้า

ปัญหาของกติกาอาหารปลอดภัยภายใต้ WTO คือการใช้มาตรการ SPS เป็นเครื่องมือกีดกันที่ไม่ใช่กำแพงภาษี และมีการใช้อย่างแพร่หลายในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ SPS เน้นการประเมินความเสี่ยง และหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ ในการตัดสินเกี่ยวกับ

ความเหมาะสมหรือถูกต้องของการใช้ SPS เนื่องจากประเทศคู่ค้าต้องทำการประเมินความเสี่ยงตามหลักวิชาการที่ยอมรับในประเทศที่พัฒนาแล้ว จึงเป็นอุปสรรคของประเทศกำลังพัฒนาที่ไม่มีศักยภาพในการประเมินความเสี่ยงทำให้ประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาเสียเปรียบในข้อพิพาท ถึงแม้อาจจะกล่าวว่าสินค้าที่มาจากประเทศที่พัฒนาแล้วได้มาตรฐานความปลอดภัยแต่ความไม่เท่าเทียมกันในศักยภาพการประเมินก็ทำให้ประเทศส่งออกอาหารซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาเป็นส่วนใหญ่เสียเปรียบมากและมีมากกว่า ๑ แนวทางแต่ละประเทศอาจใช้แนวทางต่างกันด้วยทำให้เกิดความยุ่งยากและซับซ้อนกันมากขึ้น ซึ่งจำแนกความแตกต่างในด้านข้อกำหนดกฎระเบียบ (Regulatory Heterogeneity) ได้เป็น ๓ ลักษณะคือ

๕.๑ ความแตกต่างด้านปัจจัยเสี่ยง (Differences in Risk Factors) แม้ว่าจะมีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ดีแต่หากวิธีการทดสอบ (Methods of Analysis) หรือข้อสมมุติฐานการวิเคราะห์แตกต่างกันก็จะทำให้ผลสรุปหรือประมาณการแตกต่างกันด้วย

๕.๒ .ความแตกต่างด้านความไม่แน่นอนหรือความไม่ชัดเจนเรื่องความเสี่ยง (Differences in Degree of Uncertainty or Ambiguity about Risk Factors) จะเกิดขึ้นกรณีที่ยังไม่มีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่ชัดเจนในการพิสูจน์ความเสี่ยงซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ประเมินและการอธิบายผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากความเสี่ยงมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น

๕.๓ ความแตกต่างด้านความยอมรับต่อความเสี่ยง (Differences in Risk Tolerances) ระดับเทคโนโลยีรายได้ประชากรประสบการณ์ผลกระทบต่อการสูญเสียและความเบี่ยงเบนต่อปัจจัยที่มีความเสี่ยงเฉพาะถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่มีผลต่อประชากรของแต่ละประเทศในการยอมรับความเสี่ยงโดยประชากรที่ยอมรับความเสี่ยงจากโรคที่เกิดในอาหารได้น้อยจะผลักดันให้ภาครัฐเพิ่มความเข้มงวดในการออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมคุณภาพของสินค้าเกษตรและอาหารมากขึ้น

ระบบบริหารและควบคุมความปลอดภัยด้านอาหาร

ผลกระทบกติกาการค้าโลกดังกล่าวข้างต้นเป็นผลให้ประเทศต่างๆทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการควบคุมความปลอดภัยอาหารมากขึ้นและเร่งพัฒนาและปรับปรุงองค์กร รวมถึงกฎหมายเพื่อให้สามารถสนับสนุนการค้าสินค้าเกษตรและอาหารกันอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมโดยการควบคุมการผลิตการขนส่งและการจำหน่าย (Post-Marketing Surveillance) รวมถึงการปฏิบัติตามระบบการติดตามและตรวจสอบ (Compliance Monitoring and Inspection) ตลอดขั้นตอนการผลิตอาหารอย่างเป็นขั้นตอนแล้วจะสามารถสร้างความมั่นใจว่า อาหารที่ถึงมือผู้บริโภค

นั้นมีความปลอดภัยอย่างสูงสุดดังนั้นเพื่อการบริหารงานและควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้มีองค์กรระหว่างประเทศอีกหน่วยงานหนึ่ง คือสำนักงานอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations) ได้จัดทำคู่มือสำหรับหน่วยงานของรัฐเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมและตรวจสอบสินค้าเกษตรและอาหารและนำเสนอในการประชุม The Second FAO/WHO Global Forum of Food Safety Regulators หรือ GF-๒ ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ ณอาคารสหประชาชาติกรุงเทพมหานครโดยจำแนกหน่วยงานที่บริหารควบคุม กำกับดูแลงานด้านสินค้าเกษตร-อาหารออกเป็น ๓ ระบบคือ

๑. ระบบหลายหน่วยงาน (Multiple Agency System)

๒. ระบบหน่วยงานเดียว (Single Agency System)

๓. ระบบบูรณาการ (Integrated System)

ระบบหลายหน่วยงาน(Multiple Agency System) ระบบหลายหน่วยงานมีความเหมาะสมกับประเทศที่เน้นการพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งซึ่งในการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารนั้นทำได้ทั้งการกำหนดเป็นมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานแบบสมัครใจโดยอาจใช้กฎหมายอาหารทั่วไป (General Food Law) หรือมีกฎระเบียบสำหรับผลิตภัณฑ์นั้นๆเป็นการเฉพาะ (Sectoral Regulation) อนึ่งจะเห็นได้ว่าการมีกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเฉพาะผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งนั้นจะทำให้มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องโดยส่วนใหญ่จะมีหน่วยงานหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องได้แก่หน่วยงานด้านสาธารณสุขการเกษตรพาณิชย์สิ่งแวดล้อมการค้าอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยวทั้งๆที่หน่วยงานต่างๆก็มีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบแตกต่างกันอยู่แล้วซึ่งจะทำให้การบริหารงานควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารมีความไม่ชัดเจนซ้ำซ้อนและมีความล่าช้าในด้านการดำเนินกิจกรรมต่างๆของการตรวจสอบ อย่างไรก็ตามแม้ว่าระบบหลายหน่วยงานจะยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการแต่หลายประเทศยังคงใช้รูปแบบของหน่วยงานควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารในลักษณะนี้เนื่องจากบริบททางการเมืองตลอดจนประวัติความเป็นมาของระบบตรวจสอบและควบคุมการกำหนดกลยุทธ์

การควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารในระดับชาติจึงต้องพยายามสร้างความชัดเจนในบทบาทขององค์กรหรือหน่วยงานเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนรวมถึงจัดหามาตรการในการผสมผสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยต้องกำหนดขอบเขตการควบคุมจัดการทุกภาคส่วนให้ชัดเจนเพื่อจะได้จัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของระบบตรวจสอบและควบคุมต่อไป

ระบบหน่วยงานเดียว (Single Agency System) การรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสนับสนุนให้การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารมีความปลอดภัยนั้นเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของระบบการควบคุมและตรวจสอบสินค้าเกษตรและอาหารอย่างที่สุดเนื่องจากจะทำให้หน่วยงานสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์รวมถึงลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการทั้งของหน่วยงานควบคุมและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรมอย่างไรก็ตามการดำเนินการเพื่อให้มีหน่วยงานในลักษณะนี้ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากนักเนื่องจากมีข้อจำกัดทั้งด้านขอบเขตของระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจในประเทศนั้นๆว่าสามารถเอื้อประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใดดังนั้นระบบการบริหารควบคุมและจัดการสินค้าเกษตรและอาหารแบบมีหน่วยงานเดียวรับผิดชอบจึงมีอยู่ในประเทศไม่กี่แห่งในโลกเท่านั้น

ระบบบูรณาการ (Integrated System) ระบบการตรวจสอบและควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารแบบบูรณาการเน้นการมุ่งบรรลุประสิทธิผลโดยสร้างความร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆตลอดห่วงโซ่การผลิตสินค้าอาหารโดยทั่วไปมีการดำเนินการหลายระดับ ได้แก่

ระดับที่ ๑ การจัดทำนโยบายการประเมินความเสี่ยงการจัดการความเสี่ยงและพัฒนาจัดทำมาตรฐานและกฎระเบียบ

ระดับที่ ๒ การประสานงานด้านการควบคุมอาหารติดตามและตรวจสอบ

ระดับที่ ๓ การตรวจสอบและบังคับใช้

ระดับที่ ๔ การศึกษาและฝึกอบรม

การดำเนินการเพื่อให้เกิดสัมฤทธิผลดังกล่าวภาครัฐมักจัดตั้งหน่วยงานแห่งชาติในลักษณะอิสระ (Autonomous National Food Agency) มีการดำเนินงานเป็นเอกเทศโดยหน่วยงานแห่งชาติจะรับผิดชอบการดำเนินการในระดับที่ ๑ และ ๒ ขณะที่หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรและอาหารจะดำเนินการในระดับที่ ๓ และ ๔ เป็นหลักหน้าที่หลักของหน่วยงานแห่งชาติภายใต้ระบบบูรณาการนี้จะทำหน้าที่กำหนดเป้าหมายในด้านการควบคุมกำกับดูแลสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศ (National Food Control Goal) รวมถึงการวางแผนการดำเนินกลยุทธ์เพื่อให้มีการปฏิบัติการที่เกิดผลตามเป้าหมายนั้นโดยกิจกรรมหลักๆที่สำคัญได้แก่- ทบทวนและปรับปรุงกลยุทธ์ด้านการตรวจสอบควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารเสนอข้อชี้แนะด้านนโยบายตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญการใช้ทรัพยากรแก่ผู้กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง

- ร่างกฎระเบียบมาตรฐานและวิธีปฏิบัติรวมถึงการส่งเสริมเพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

- เป็นผู้ประสานงานและเฝ้าติดตามผลการปฏิบัติของหน่วยงานตรวจสอบที่เกี่ยวข้อง

- สนับสนุนส่งเสริมพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการศึกษาความรู้ความเข้าใจแก่ชุมชนและผู้บริโภค

- สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา

- จัดทำโครงการในการสร้างความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าภาคอุตสาหกรรมรวมถึงการสนับสนุนให้มีการดำเนินการงานอย่างจริงจัง

หน่วยงานในลักษณะบูรณาการระบบการตรวจสอบและควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารนี้จะมุ่งเน้นต่อการผลิตทุกขั้นตอนตั้งแต่ระดับไร่นาจนถึงการแปรรูปมาสู่อาหารพร้อมบริโภค (From Farm to Table) โดยจัดสรรทรัพยากรไปยังหน่วยผลิตสำคัญที่เป็นแหล่งต้นตอของความเสี่ยงนอกจากนี้จะสนับสนุนบทบาทของภาคเอกชนในการวิเคราะห์ตรวจสอบและรับรองเพิ่มเติมขณะที่งานการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาประจำนั้นจะยังคงเป็นหน้าที่รับผิดชอบหลักของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมในระดับต่างๆอยู่ต่อไป

ระบบบริหารและควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารแบบบูรณาการ (Integrated System) อาจมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับระบบหลายหน่วยงาน (Multiple System) แต่ความแตกต่างระหว่างรูปแบบการบริหารงานทั้งสองที่สำคัญ คือในระบบบูรณาการจะมีการแบ่งบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานอย่างเด่นชัดทั้ง๔ ระดับที่กล่าวมาข้างต้นโดยมีองค์กรเบ็ดเสร็จ (Autonomous Agency) ดูแลงานด้านนโยบายและประสานงานด้านการควบคุมองค์กร(ระดับที่ ๑-๒) ขณะที่หน่วยปฏิบัติจะมีหน้าที่และบทบาทความรับผิดชอบตามกฎหมายในการควบคุมและตรวจสอบภาคการนำเข้าตามกรอบแนวทางที่หน่วยงานแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับรูปแบบระบบองค์กรแบบหลายหน่วยงาน (Multiple Agency) นั้นระบบการบริหารและควบคุมจะ

เป็นไปในลักษณะไร้ทิศทางเนื่องจากหน่วยงานจะดำเนินการในลักษณะเป็นเอกเทศขาดการประสานงานการบริหารควบคุมที่เป็นระบบอย่างไรก็ตามระบบบริหารและควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารของแต่ละประเทศจะมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งใน ๓ ระบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองระบบงานของรัฐ รวมถึงขีดความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับภาวะการค้าสินค้าเกษตรและอาหารแนวใหม่ได้มากน้อยเพียงใดแต่ไม่ว่าจะมีการวางระบบงานในรูปแบบใดต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนมีการประสานงานการป้องกันการเกิดช่องว่างและข้อขัดแย้งมีการดำเนินงานที่มีความโปร่งใสรวมถึงมีการกระจายการดำเนินงานอื่นๆที่

เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหารซึ่งระบบที่เหมาะสมจะต้องสามารถตอบสนองและปรับตัวทั้งในด้านการแก้ไขปัญหาเฝ้าระวังรวมถึงสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Base) ในด้านความปลอดภัยของอาหารของประเทศอย่างเป็นระบบเพื่อให้การดำเนินงานในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าเกษตรและอาหารเป็นไปอย่างยั่งยืน

ดังนั้นปัจจัยที่ประเทศไทยควรนำมาพิจารณาประกอบการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารคือ

๑. ผลกระทบจากกติกาสากลในเรื่องการจัดการความปลอดภัยอาหารตลอดห่วงโซ่อาหารแบบ Form Farm to Table ซึ่งเป็นผลให้ประเทศต่างๆทั่วโลกต่างให้ความสำคัญกับการควบคุมความปลอดภัยอาหารมากขึ้นและเร่งพัฒนาและปรับปรุงองค์กรรวมถึงกฎหมายเพื่อให้สามารถสนับสนุนการค้าสินค้าเกษตรและอาหารกันอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมซึ่งกติกาดังกล่าวก็ส่งผลกับประเทศไทยด้วยเช่นกันซึ่งจะต้องเตรียมการรองรับและปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์

๒. การปรับระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหารและการป้องกันวิกฤตการณ์ความไม่ปลอดภัยของอาหารได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและครบวงจรจึงเป็นความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้เกิดระบบที่เป็นที่เชื่อถือของนานาชาติและเกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภคในประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

๓. ทิศทางของประเทศต่างๆยังคงเป็นความพยายามในการจัดรูปหน่วยงานให้มีลักษณะ Single Agency เนื่องจากสามารถดำเนินการจัดการบริหารและควบคุมสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างครบวงจรและลดภาระในการแก้ปัญหาด้านการจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับ Food Safety เป็นอย่างมากทั้งนี้การดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในการปรับปรุงองค์กรต้องอาศัยระยะเวลาขึ้นอยู่กับปัญหาเชิงโครงสร้างในการบริหารของแต่ละประเทศหากไม่พิจารณาให้ถ่องแท้อาจสร้างผลเสียให้กับประเทศได้ในที่สุดสำหรับบางประเทศการใช้ระบบ Single Agency ยังไม่สามารถทำได้จึงมีแนวโน้มการจัดการองค์กรเป็นไปในลักษณะของระบบบูรณาการ(Integrated System) มากยิ่งขึ้นทั้งนี้การจัดบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆภายใต้ระบบบูรณาการอย่างเหมาะสมจะยังคงเป็นประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศจะต้องให้ความสำคัญต้องร่วมกันหลายฝ่ายหลายระดับและต้องใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เป็นหลัก

๔. ระบบการจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของแต่ละประเทศที่แตกต่างกันนำไปสู่ความขัดแย้งในเวทีการเจรจาในระดับโลกในด้านข้อกำหนดกฎระเบียบที่ไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วมักจะใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้าดังนั้นเพื่อลดข้อเสียเปรียบและสร้างความได้เปรียบในการเจรจาในประเด็นความเท่าเทียมประเทศไทยควรปรับโครงสร้างองค์กร

และระบบงานควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารโดยยึดหลักตามมาตรฐานด้านการควบคุมการนำเข้าและส่งออกหรือ Codex Committee on Food Import and Export Inspectionand Certification Systems หรือเรียกย่อว่า CCFICS ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ออกโดยองค์กรมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศหรือ Codex ซึ่งจะถือได้ว่าประเทศนั้นผลิตและส่งมอบอาหารที่มีความปลอดภัย

ระบบบริหารจัดการความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมและมีนโยบายที่จะเป็นครัวอาหารของโลกจึงมีทั้งภาคเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเนื่องจากปัจจัยมีผลต่อความปลอดภัยของอาหารมีความสำคัญตลอดทุกช่วงของห่วงโซ่อาหารเริ่มตั้งแต่การผลิตในภาคการเกษตรซึ่งเป็นต้นน้ำไปสู่กระบวนการแปรรูปการขนส่งการเก็บรักษาจัดจำหน่ายทั้งในตลาดสดร้านจำหน่ายสินค้าร้านอาหารและภัตตาคารจนถึงผู้บริโภคดังนั้นการคุ้มครองผู้บริโภคด้านอาหารจึงต้องใช้หลักการ From Farm to Table ที่จะครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อาหาร

๑. โครงสร้างระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยอาหารและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยในปัจจุบัน

สำหรับระบบการควบคุมตรวจสอบคุณภาพความปลอดภัยอาหารของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นแบบ Multiple Agency System คือเป็นระบบที่แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของการควบคุมความปลอดภัยอาหารด้านต่างๆไปหลายหน่วยงาน ตามข้อกำหนดของกฎหมายและบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ประกอบด้วยหน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุน มีหน้าที่และบทบาทดังนี้คือ

๑.๑ หน่วยงานหลัก ในขั้นตอนต่างๆของการผลิตอาหาร ตั้งแต่การเพาะปลูก เพาะเลี้ยง เก็บเกี่ยว แปรรูป จำหน่าย จนถึงมือผู้บริโภค ของประเทศไทยมีหน่วยงานหลักในการบริหารและควบคุมความปลอดภัยด้านอาหารอยู่ ๒ หน่วยงานคือ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ คือ

<u>กระทรวงสาธารณสุข</u> ทำหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของอาหาร เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ ดูแลอุตสาหกรรมการผลิตอาหารในประเทศ และการนำเข้าของผลิตภัณฑ์อาหาร ซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยงานย่อยอีก ดังนี้

<u>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์</u> ทำหน้าที่ดูแลสินค้าเกษตรและอาหารส่งออกดูแล ผลิตผลการเกษตร ด้านการผลิตระดับฟาร์มทั้งการเพาะเลี้ยง เพาะปลูก พืชและสัตว์ แสดงความเชื่อมโยงโครงสร้างองค์กรได้ดังภาพที่ ๕

๑.๒ หน่วยงานสนับสนุน เป็นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องและทำหน้าที่

สนับสนุนส่งเสริมงานด้านความปลอดภัยอาหาร ได้แก่

กระทรวงอุตสาหกรรม มีหน่วยงานระดับกรมที่เกี่ยวข้อง ๒ หน่วยงาน คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม ทำหน้าที่ควบคุมสถานประกอบการที่เป็นโรงงาน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการนำแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการผลิต(Good Manufacturing Practice : GMP) และระบบการวิเคราะห์อันตรายและควบคุมจุดวิกฤต(Hazard Analysis and Critical Control Point : HACCP) มาใช้ในระบบการผลิตภาคอุตสาหกรรม

กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้าต่างประเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ การนำเข้าและส่งออก

กระทรวงคมนาคม กรมการขนส่งทางบก กำกับดูแลการขนส่งทางบก แต่ไม่ครอบคลุมถึงการดูแลระบบความสะอาด ปลอดภัย ในการขนส่งอาหารโดยตรง

สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำกับดูแลการประกอบการด้านอาหารในท้องถิ่นในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

พระราชบัญญัติและประกาศกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒๖๙) พ.ศ. ๒๕๔๖ เรื่อง มาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ ดังนี้ ด้วยปรากฏว่ามีการนำสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ซึ่งช่วยในการขยายหลอดลม แก้อาการหอบหืดในมนุษย์ ไปใช้ในวงจรการผลิตอาหารอันเป็นการใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ เช่น ใช้เพื่อลดไขมันและ เพิ่มปริมาณ เนื้อแดงในสุกร เป็นต้น ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๖(๓) และ(๙) แห่งพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้อาหารทุกชนิดมีมาตรฐานโดยตรวจไม่พบการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) และเกลือของสารกลุ่มนี้ รวมถึงสารในกระบวนการสร้างและสลาย

(metabolites) ของสารดังกล่าวด้วย

การตรวจวิเคราะห์การปนเปื้อนสารเคมีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการตรวจวิเคราะห์ทางวิชาการที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาประกาศโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหาร

ข้อ ๒ ประกาศนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ

ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่เป็นแนวทางการดำเนินธุรกิจระหว่างโดยแต่ละประเทศจะใช้ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศแบบใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศนั้น ๆ ประกอบไปด้วย

๑. ลัทธิการค้านิยม-Mercantilism

๒. ทฤษฎีการได้เปรียบโดยสมบูรณ์-Absolute Advantage

๓. ทฤษฎีการได้เปรียบเปรียบเทียบ-Comparative Advantage

๔. ทฤษฎีของเฮกเชอร์ ออแลง-Heckscher Ohlin Theory

๕. ทฤษฎีวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์-The Producy Life Cycle Theory

๖. ทฤษฎีความได้เปรียบในการแข่งขันระหว่างประเทศ-National Competitive Advantage

๑) ทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยม เกิดขึ้นในราวปี ค.ศ.๑๕๐๐-๑๘๐๐ ซึ่งเป็นช่วงที่การค้าระหว่างประเทศขยายตัวและได้รับความนิยมจากประเทศต่างๆ ทฤษฎีนี้ยึดหลักที่ว่าความมั่งคั่งของประเทศจะขึ้นกับการถือครองทรัพย์สินโดยเฉพาะทองคำ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ประเทศยุโรปส่วนใหญ่มุ่งขยายอาณานิคม (colonial possessions) จะมุ่งเน้นการส่งสินค้าออกมากกว่านำสินค้าเข้าประเทศเพื่อสร้างความได้เปรียบเหนือประเทศคู่ค้า มีการดำเนินนโยบายการผูกขาดทางการค้าโดยการตั้งกำแพงภาษี การห้ามนำเข้า การจำกัดการนำเข้า การจำกัดโควต้า ตลอดจนการเอารัดเอาเปรียบอาณานิคมในการแสวงหาวัตถุดิบ ปัจจุบันยังคงมีบางประเทศที่ยังคงดำเนินแนวความคิดนี้อยู่เช่น ประเทศ ไต้หวัน ซึ่ง เรียกว่าเป็นพวกลัทธินิยมสมัยใหม่ (new mercantilism) ซึ่งเป็นทฤษฎีการค้าที่มุ่งให้เกิดดุลการค้าที่น่าพอใจ (favorable balances of trade) เน้นให้มีการส่งออกมากกว่าการนำเข้าซึ่งเป็นการค้าเกินดุล ขณะเดียวกันก็บรรลุเป้าหมายทางการเมืองและสังคม มีการจ้างงานเต็มที่ (full employment) โดยมุ่งการผลิตสินค้าให้มากกว่าอุปสงค์ที่มีอยู่ในประเทศ แล้วส่งสินค้าส่วนเกินไปขายในตลาดต่าง ประเทศ หรือความพยายามให้ประเทศสร้างอิทธิพลในท้องถิ่น ทฤษฎีพาณิชย์นิยมสมัยใหม่เป็นทฤษฎีที่แก้ไขต่อเนื่องมาจากทฤษฎีลัทธิพาณิชย์นิยม โดยเน้นความสำคัญทางด้าน

เศรษฐกิจ การ เมือง และสังคม

๒) ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ โดย อดัม สมิธ (Adam Smith) เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดในเรื่องการแบ่งงานกันทำ (division of labor) ตามความถนัด ทำให้เกิดความชำนาญ (specialization) ในการผลิตสินค้านั้นที่ทำให้การค้าระหว่างประเทศเกิดประโยชน์สูงสุด ความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ คือความได้เปรียบในการผลิตที่ประเทศหนึ่งสามารถผลิตสินค้าได้เท่ากับที่ประเทศอื่นผลิตได้โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่น้อยกว่า หรือในกรณีที่ใช้ปัจจัยการผลิตจำนวนเท่ากัน แต่ประเทศที่มีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์สามารถผลิตสินค้าได้จำนวนมากกว่าอีกประเทศหนึ่ง ทฤษฎีนี้เชื่อว่าประเทศหนึ่งจะผลิตสินค้าชนิดหนึ่งได้มีประสิทธิภาพมากกว่าอีกประเทศหนึ่ง เพราะมีความเชี่ยวชาญมากกว่าแล้วส่งสินค้านั้นไปแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ตนต้องการ อดัม สมิธ จะเน้นให้ใช้นโยบายการค้าเสรี (free trade policy) โดยไม่มีการควบคุมแทรกแซงใด ๆ จากรัฐ เพื่อส่งเสริมให้มีการแบ่งแยกแรงงานอย่างเต็มที่ให้ทุกประเทศได้เลือกผลิตสินค้าแต่เฉพาะที่สามารถผลิตได้ด้วยต้นทุนต่ำเพื่อแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน หากการค้าของโลกไม่มีข้อจำกัดแต่ละประเทศจะมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าที่แตกต่างกัน โดยแต่ละประเทศจะมุ่งผลิตสินค้าที่ตนมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน (competitive advantage)

๓) ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศเชิงเปรียบเทียบ โดยเดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) กล่าวว่า ประเทศต่างๆ ควรมุ่งผลิตสินค้าที่ตนสามารถผลิตได้โดยเสียต้นทุนต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบ การกระทำเช่นนี้ ทำให้ทุกประเทศได้รับผลประโยชน์จากการแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) หรือก็คือการที่ ปัจจัยการผลิตจำนวนเท่ากัน ประเทศที่ผลิตสินค้าโดยเสียต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด จะผลิตสินค้านั้นเพื่อการส่งออก

ข้อจำกัด

๑. ทฤษฎีนี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยสมมติฐานที่ว่ามีเพียง ๒ ประเทศ และสินค้าเพียง ๒ ชนิดเท่านั้นในโลกนี้ แต่ในความเป็นจริงกลับมีประเทศมากมายและสินค้าหลากหลายในโลก

๒. จะเกิดขึ้นได้ด้วยสมมติฐานที่ว่าไม่มีต้นทุนการขนส่งระหว่างสองประเทศ

๓. ราคาที่แตกต่างกันจึงไม่สามารถนำมาแลกเปลี่ยนด้วยอัตราส่วน๑ ต่อ ๑

๔. ตั้งบนสมมติฐานที่ว่าทรัพยากรไม่สามารถเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศได้อย่างเสรี

๕. ตั้งบนสมมติฐานจำนวนหรือปริมาณทรัพยากรที่ใช้ผลิตสินค้าต้องคงที่เสมอ

๖. ตั้งบนด้วยสมมติฐานที่ว่า รายได้ประชากรของทั้งสองประเทศไม่มีผลต่อ

การซื้อขายแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

๔) ทฤษฎีของเฮกเชอร์ ออแลง เน้นในเรื่องความแตกต่างกันของปัจจัยการผลิตเริ่มต้น (Factor Endownments) ที่แต่ละประเทศมีอยู่ และราคาปัจจัยการผลิต (Factor Prices) ระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดของการค้า (โดยมีสมมติฐานว่าเทคโนโลยีและรสนิยมเหมือนกัน) ตามทฤษฎีนี้ แต่ละประเทศจะส่งออกสินค้าเน้นไปที่ปัจจัยการผลิตที่มีมากโดยเปรียบเทียบซึ่งทำให้ปัจจัยการผลิตนั้นมีราคาถูก และนำเข้าสินค้าเน้นไปที่ปัจจัยการผลิตที่หายากโดยเปรียบเทียบซึ่งปัจจัยการผลิตดังกล่าวจะมีราคาแพง

๕) ทฤษฎีวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์

สาเหตุมาจากผู้บริโภคมีความต้องการและรสนิยมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้ผลิตต้องมีการพัฒนาสินค้าอยู่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีขั้นตอนของวงจรผลิตภัณฑ์ดังนี้

ระยะ ๕.๑ ระยะของสินค้าใหม่ ผลิตในบริษัทแม่ และขายในประเทศแม่ สินค้าส่วนที่เหลือส่งไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อประหยัดต้นทุนในการผลิต

ระยะ ๕.๒ ระยะของการเจริญเติบโตของสินค้า สินค้าที่ส่งออกไปต่างประเทศได้รับความนิยมเป็นอย่างดี เพราะชื่อเสียงและคุณภาพของสินค้าของบริษัทแม่

ระยะ ๕.๓ ระยะที่สินค้ามีการพัฒนาอย่างเต็มที่ ธุรกิจจะเริ่มลงทุนการผลิตในต่างประเทศเพื่อสนองความต้องการสินค้าของผู้บริโภค

ระยะ ๕.๔ ระยะที่เคยส่งสินค้าออกอาจจะกลายเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าดังกล่าว เนื่องจากการสูญเสียการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ

จุดมุ่งหมายของธุรกิจคือการสร้างกำไรสูงสุดให้กับกิจการ ซึ่งจะทำได้โดยการเพิ่มยอดขายให้กับกิจการ ดังนั้นเมื่อธุรกิจใด ๆ พบว่าตลาดภายในประเทศของตนเองถึงจุดอิ่มตัวซึ่งไม่สามารถขยายตลาดได้อีกต่อไป อาจเนื่องมาจากการแข่งขันภายในประเทศหรือระยะอิ่มตัวของผลิตภัณฑ์ บริษัทนั้น ๆ ต้องพยายามแสวงหาตลาดใหม่ในประเทศอื่น ๆ

๖) ทฤษฎีความได้เปรียบในการแข่งขันระหว่างประเทศ โดย ไมเคิล อี. พอร์ตเตอร์ (Michael E. Porter)เน้นแนวคิดที่ว่า "ประเทศใดจะสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ภายในประเทศจะต้องมีความได้เปรียบจากการแข่งขันก่อน" แต่ละประเทศจะมีความได้เปรียบในการแข่งขัน จะต้องพิจารณาจากปัจจัย ๔ ปัจจัย

คือ ๖.๑ สถานะด้านปัจจัยการผลิต ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรบุคคล ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และทุน รวมถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ที่ส่งผลต่อการผลิตสินค้า ซึ่งปัจจัยตัวแรกนี้เป็นผลกระทบในด้านของทุน เราจะต้องพิจารณาตัวเราก่อนว่าปัจจัยการผลิตของเรามี

ความได้เปรียบอย่างไรบ้าง

๖.๒ สถานะด้านอุปสงค์ เมื่อผลิตและจำหน่ายภายในประเทศแล้ว ธุรกิจของเราสามารถครอง Market Share ได้ที่ ๑ อุปสงค์ของผู้บริโภคภายในประเทศสูง ก็เป็นความได้เปรียบของธุรกิจและมีโอกาสในการออกไปแข่งขันในต่างประเทศได้

๖.๓ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและเกื้อหนุนกัน ธุรกิจจะต้องพิจารณาว่า supplier (ผู้ส่งมอบวัตถุดิบ)นั้น หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของเรา เช่น บริษัทขนส่ง มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันหรือไม่ เราอาจไม่จำเป็นต้องมี supplier อยู่แค่ภายในประเทศเท่านั้น แต่สามารถแสวงหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพและราคาถูกจากต่างประเทศก็ได้เช่นกัน

๖.๔ กลยุทธ์ โครงสร้างการแข่งขันของบริษัท กลยุทธ์และโครงสร้างที่ดีจะต้องสามารถปรับให้เหมาะกับสภาพปัจจุบันของธุรกิจได้ มีความยืดหยุ่นที่เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา

พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๕ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕”

มาตรา ๒ ° พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๐๖ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๐๔ ลงวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาหารสัตว์” หมายความว่า วัตถุที่มุ่งหมายเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ที่รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหาสัตว์ประกาศเป็นอาหารสัตว์ในราชกิจจานุเบกษา

“ผลิต” หมายความว่า ทำ ผสม แปรสภาพ ปรุงแต่ง เปลี่ยนรูป หรือแบ่งบรรจุ

“ขาย” หมายความว่า จำหน่าย จ่าย แจก แลกเปลี่ยน ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์
ในทางการค้า และหมายความรวมถึงการมีไว้เพื่อขายด้วย
“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร
ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๙/ตอนที่ ๑๑๑/ฉบับพิเศษ หน้า ๒๕/๑๑ สิงหาคม ๒๕๒๕
“ภาชนะบรรจุ” หมายความว่า วัตถุใด ๆ ที่ใช้บรรจุหรือหุ้มห่ออาหารสัตว์
โดยเฉพาะ
“ฉลาก” หมายความรวมถึง รูป รอยประดิษฐ์ หรือข้อความใด ๆ ที่แสดงไว้ที่ภาชนะ
บรรจุอาหารสัตว์
“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่นิติ
บุคคลเป็นผู้รับใบอนุญาต ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งนิติบุคคลแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินกิจการด้วย
“ผู้อนุญาต” หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย
“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์
“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัตินี้
“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมปศุสัตว์
“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำ นาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำ หนด
ค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนด
กิจการอื่นกับ
ออกประกาศ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงและประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจ
ประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด
(๑) ชื่อ ประเภท ชนิดหรือลักษณะของอาหารสัตว์
(๒) คุณภาพหรือมาตรฐานของอาหารสัตว์ ตามชื่อ ประเภท ชนิด หรืออายุของสัตว์
ตลอดจนหลักเกณฑ์และวิธีการผลิตเพื่อขายหรือขายอาหารสัตว์นั้น
(๓) ชื่อ ประเภท ชนิดหรือลักษณะของอาหารสัตว์ที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้นำเข้า
เพื่อขาย

(๔) ชื่อ ประเภท ชนิดหรือลักษณะของวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ที่ให้ใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์เพื่อขาย ตลอดจนอัตราส่วนหรือปริมาณที่ให้ใช้หรือห้ามมิให้ใช้วัตถุนั้นเกินกำหนด

(๕)[๒] ชื่อ ประเภท ชนิด ลักษณะ คุณสมบัติ และส่วนประกอบของวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์

[๒]มาตรา ๖ (๕) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒

(๖) วิธีการผลิต เครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหารสัตว์เพื่อป้องกันมิให้อาหารสัตว์ที่ผลิตเพื่อขายหรือขายเป็นอาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพตามมาตรา ๓๔

(๗) คุณภาพหรือมาตรฐานของภาชนะบรรจุ และการใช้ภาชนะบรรจุตลอดวัตถุที่ห้ามใช้เป็นภาชนะบรรจุอาหารสัตว์เพื่อขาย

หมวด ๑ คณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์คณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นรองประธานกรรมการ กับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสิบสองคน ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากเกษตรกรสี่คน เป็นกรรมการ ผู้อำนวยการกอง กองควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ เป็นกรรมการและเลขานุการให้กรมปศุสัตว์ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมติของคณะกรรมการ

มาตรา ๘ ให้กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำ แหน่ง คราวละสองปี กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) รัฐมนตรีให้ออก

(๔) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ รัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการ

แทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่ อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นแก่รัฐมนตรีหรืออธิบดี แล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดอาหารสัตว์

(๒) การออกประกาศตามมาตรา ๖

(๓) การวินิจฉัยอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๕๕

(๔) การพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๑ หรือการเพิกถอนใบอนุญาตตาม
มาตรา ๕๓

(๕) เรื่องที่เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย
หรืออธิบดีร้องขอ

มาตรา ๑๒ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติการ

ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และให้นำความในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือสิ่งใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาได้

หมวด ๔ อาหารสัตว์ปลอมปน อาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพ

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อขาย ขายหรือนำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์ดังต่อไปนี้

(๑) อาหารสัตว์ปลอมปน

(๒) อาหารสัตว์ผิดมาตรฐาน

(๓) อาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพ

(๔) อาหารสัตว์ที่มิได้ขึ้นทะเบียน

(๕) อาหารสัตว์ที่อธิบดีสั่งเพิกถอนทะเบียน

(๖) อาหารสัตว์อื่นที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๓๒ อาหารสัตว์ปลอมปนได้แก่อาหารสัตว์ที่ใช้วัตถุอื่นเป็นส่วนผสมไม่ตรงกับที่ขึ้นทะเบียนไว้ ยกเว้นวัตถุซึ่งอาจมีได้โดยธรรมชาติ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๓ อาหารสัตว์ผิดมาตรฐานได้แก่ อาหารสัตว์ที่มีคุณภาพไม่ถูกต้องตามมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๖ (๒)

มาตรา ๓๔ อาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพได้แก่ อาหารสัตว์ที่มีลักษณะต่อไปนี้

(๑) อาหารสัตว์ที่ล่วงอายุไปจากที่แสดงไว้ในฉลาก

(๒) อาหารสัตว์ที่เป็น รา บูด เน่า หรือมีวัตถุมีพิษเจือปนจนอาจเป็นอันตรายแก่สัตว์ตามลักษณะหรือปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

(๓) อาหารสัตว์ที่บรรจุในภาชนะบรรจุที่ต้องห้ามตามมาตรา ๖ (๗)

มาตรา ๓๕ เหตุที่ไม่รู้ว่าอาหารสัตว์ที่ผลิตเพื่อขาย ขาย หรือนำเข้าเพื่อขายเป็นอาหารสัตว์ปลอมปนหรืออาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพไม่เป็นข้อแก้ตัวให้ผู้รับใบอนุญาตพ้นผิด เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมีเหตุผลเชื่อว่าอาหารสัตว์นั้นไม่เป็นอาหารสัตว์ปลอมปนหรืออาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพ

มาตรา ๓๖ เพื่อประโยชน์แก่การควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะปราศจากอันตรายแก่สัตว์หรือมนุษย์ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากสัตว์ ให้อธิบดีมีอำนาจ

(๑) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า หรือผู้ขายซึ่งอาหารสัตว์ดัดแปลงแก้ไขสถานที่ผลิตหรือสถานที่เก็บอาหารสัตว์ได้

(๒) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า หรือผู้ขายซึ่งอาหารสัตว์งดผลิตหรือนำเข้าหรือขายอาหารสัตว์ที่ผลิตหรือนำเข้าโดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนอาหารสัตว์ หรืออาหารสัตว์ที่

ปรากฏจากผลการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นอาหารสัตว์ที่ไม่ควรใช้เลี้ยงสัตว์

(๓) ประกาศผลการตรวจพิสูจน์อาหารสัตว์ให้ประชาชนทราบในกรณีที่เป็นอาหารสัตว์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ หรือภาชนะบรรจุรายใดประกอบด้วย

วัตถุที่ต้องห้ามตามมาตรา ๖ (๗)

ประกาศดังกล่าวใน (๓) ให้ระบุข้อความดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ในกรณีที่ปรากฏตัวผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าโดยแน่ชัด ให้ระบุชื่อผู้ดำเนินการสถานที่ดำเนินการพร้อมทั้งชนิดและลักษณะของอาหารสัตว์หรือภาชนะบรรจุนั้น และถ้าอาหารสัตว์หรือภาชนะบรรจุดังกล่าวมีชื่อทางการค้าหรือลำดับครั้งที่ผลิตหรือนำเข้า ให้ระบุชื่อทางการค้าและลำดับครั้งที่ผลิตหรือนำเข้านั้นด้วย แล้วแต่กรณี

(ข) ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า แต่ปรากฏตัวผู้ขายให้ระบุชื่อผู้ขายและสถานที่ขาย พร้อมทั้งชนิดและลักษณะของอาหารสัตว์หรือภาชนะบรรจุนั้น

หมวด ๘ บทกำหนดโทษ มาตรา ๕๗ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าซึ่งอาหารสัตว์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ ผู้ใดขายอาหารสัตว์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๕ หรือมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๑ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘

มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ หรือมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๖๒ ผู้ใดผลิตเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์ปลอมปน หรืออาหารสัตว์ที่มิได้ขึ้นทะเบียนอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ (๑) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๓ ผู้ใดขายอาหารสัตว์ปลอมปนหรืออาหารสัตว์ที่มิได้ขึ้นทะเบียนอัน

เป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ (๑) หรือ (๔) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๔ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าอาหารสัตว์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑

(๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๕ ผู้ใดขายอาหารสัตว์ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๖๖ ผู้ใดผลิตเพื่อขาย หรือนำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๗ ผู้ใดขายอาหารสัตว์เสื่อมคุณภาพอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๘ ผู้ใดผลิตเพื่อขาย ขาย หรือนำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์ที่อธิบดีสั่งเพิกถอนทะเบียนหรืออาหารสัตว์อื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ (๕)

หรือ (๖) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสามปี หรือปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๘ ทวิ ๔ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าหรือขายอาหารสัตว์ที่ปรากฏจากผลการตรวจพิสูจน์ว่าเป็นอาหารสัตว์ที่ไม่ควรใช้เลี้ยงสัตว์ตามมาตรา ๓๖ (๒) อันเป็นการฝ่าฝืนประกาศของอธิบดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๙ ผู้ใดโฆษณาคุณภาพของอาหารสัตว์อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๕มาตรา ๔๖ หรือมาตรา ๔๗หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา๔๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ ๔ มาตรา ๖๘ ทวิ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒

มาตรา ๗๐ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๑ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๑ ในกรณีที่ผู้กระทำผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ผู้ดำเนินการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๒ ใบอนุญาตประกอบอาหารสัตว์เพื่อการค้าและทำการค้าอาหารสัตว์

หรือใบอนุญาตทำการค้าอาหารสัตว์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะสิ้นอายุ และถ้าผู้รับใบอนุญาตดังกล่าวประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปและได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ดำเนิน

กิจการที่ได้รับอนุญาตตามใบอนุญาตไปพลางก่อนได้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตใหม่หรือผู้อนุญาตแจ้งให้ทราบถึงการไม่อนุญาต ในกรณีไม่อนุญาตให้นำความในมาตรา ๕๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีได้รับใบอนุญาตใหม่ให้ดำเนินการให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต

มาตรา ๗๓ หนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนอาหารสัตว์ที่ออกให้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้มีอายุใช้ได้หนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์(ฉบับที่๒)พ.ศ.๒๕๔๒ มาตราที่ ๑-๕ ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร. ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ มี.ค. พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นปีที่ ๕๓ ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพ อาหารสัตว์ อันมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถาน การจำกัดสิทธิ ของบุคคลในทรัพย์สิน และการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและ การแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมซึ่ง มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และ มาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ ยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติ ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน มาตรา ๖ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"(๕) ชื่อ ประเภท ชนิด ลักษณะ คุณสมบัติ และส่วนประกอบของวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความใน มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติ ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

" มาตรา๔๘ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ ผลิตอาหารสัตว์ สถานที่ขายอาหารสัตว์ สถานที่นำหรือสั่งอาหารสัตว์เข้ามาใน

ราชอาณาจักร สถานที่เก็บอาหารสัตว์ ในระหว่างเวลาทำการ หรือเข้าไปในสถานที่เลี้ยงสัตว์ ในเวลา ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือเข้าไปในยานพาหนะที่บรรทุกอาหารสัตว์ ในกรณี ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้เพื่อ

(๑) ตรวจสอบอาหารสัตว์ ภาชนะบรรจุ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ อาหารสัตว์ รวมตลอดทั้งวิธีการผลิตอาหารสัตว์ หรือวิธีการเก็บรักษา

(๒) นำอาหารสัตว์หรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นอาหารสัตว์ในปริมาณพอสมควร ไปเป็นตัวอย่างเพื่อทดสอบ ตรวจ หรือวิเคราะห์

(๓) ค้น ยึด หรืออายัดอาหารสัตว์ ภาชนะบรรจุ เอกสารหรือสิ่งใด ๆ เกี่ยวกับ อาหารสัตว์ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับใบอนุญาต ผู้เลี้ยงสัตว์ และผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวกตามสมควร"

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น มาตรา ๖๘ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ ควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕

" มาตรา๖๘ทวิ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าหรือขายอาหารสัตว์ที่ปรากฏจากผล การตรวจพิสูจน์ว่าเป็นอาหารสัตว์ที่ไม่ควรใช้เลี้ยงสัตว์ตาม มาตรา ๓๖ (๒) อันเป็นการ ฝ่าฝืนประกาศของอธิบดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

*หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันมีผู้เลี้ยงสัตว์ เป็นจำนวนมากนิยมใช้อาหารสัตว์ซึ่งมีส่วนผสมของสารเร่งการเจริญเติบโตหรือสารเร่งเนื้อแดง และสารดังกล่าวบางชนิดเป็นสาเหตุให้เกิดอันตรายแก่สัตว์หรือมนุษย์ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ จากสัตว์ได้ แต่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มี มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมการผสมสารดังกล่าวในอาหารสัตว์ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบท บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจของรัฐมนตรี อธิบดี และพนักงานเจ้าหน้าที่ในการควบคุมคุณภาพ อาหารสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะปราศจากอันตรายแก่สัตว์หรือมนุษย์ผู้บริโภคผลิตภัณฑ์จากสัตว์ให้ ครอบคลุมถึงกรณีการผสมสารดังกล่าวในอาหารสัตว์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง กำหนดชื่อ ประเภท หรือลักษณะของอาหารสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้นำเข้าเพื่อขาย และกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด ลักษณะ คุณสมบัติและส่วนประกอบของวัตถุในอาหารสัตว์ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยที่ปรากฏว่ายาและสารเคมีภัณฑ์กลุ่มไนโตรฟูแรนส์ (Nitrofurans) กลุ่มไนโตรอิมีดาโซล (Nitroimaidazoles) และไดเอทิลสติลเบสโทรล

(Diethylstibestrol (DES) ได้มีการนำมาใช้เป็นวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ สารเคมีภัณฑ์ดังกล่าวอาจตกค้างโน้มนำให้เกิดโรคมะเร็ง ไม่ปลอดภัยในการบริโภคสมควรกำหนดห้ามนำเข้าและเป็นวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๖ (๓) (๕) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.๒๕๒๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้นำเข้าเพื่อขายและกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด ลักษณะคุณสมบัติส่วนประกอบของวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๒ ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๒

(๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้นำเข้าเพื่อขายและกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด ลักษณะคุณสมบัติส่วนประกอบของวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ ประกาศ ณ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๒

(๓) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารสัตว์ที่ไม่อนุญาตให้นำเข้าเพื่อขายและกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด ลักษณะคุณสมบัติส่วนประกอบของวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์ (ฉบับที่ ๓)พ.ศ.๒๕๔๓ ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓

ข้อ ๒ ไม่อนุญาตให้นำเข้าเพื่อขายซึ่งอาหารสัตว์ทุกประเภทที่มียา เภสัชเคมีภัณฑ์และเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูป กลุ่มเบต้าอะโกนิสท์ (B-Agonist) กลุ่มไนโตรฟูแรนส์(Nitrofurans) และกลุ่มไนโตรอิมิดาโซล (Nitroimidazoles) ยาเภสัชเคมีภัณฑ์ และเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปชนิดคลอแรมเฟนนิคอล(Chloramphenicol) อะไวพาร์ซิน (Avoparcin) คาร์บาดอกซ์(Carbadox) โอลาควินดอกซ์(Diethylstilbestrol (DES) เป็นส่วนผสมในอาหารสัตว์

ข้อ ๓ ห้ามใช้ยา เภสัชเคมีภัณฑ์ เกลือของเภสัชเคมีภัณฑ์ และเภสัชเคมีภัณฑ์กึ่งสำเร็จรูปกลุ่มเบต้าอะโกนิสท์ (B-Agonist) กลุ่มไนโตรฟูแรนส์Nitrofurans) และกลุ่มไนโตรอิมิดาโซล (Nitroimidazoles) ยาเภสัชเคมีภัณฑ์ เกลือของเภสัชเคมีภัณฑ์ และเภสัชเคมีภัณฑ์ กึ่งสำเร็จรูป

ชนิดคลอแรมเฟนนิคอล Chloramphenicol) อะไวพาร์ซิน (Avoparcin) คาร์บาดอกซ์(Carbadox) โอลาควินดอกซ์(Diethylstilbestrol (DES) และไดเอทิลสติลเบสโทรล(Diethylstibestrol(DES) เป็นวัตถุที่เติมในอาหารสตว์ในการผลิตอาหารสัตว์ ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็น ต้นไป

แนวคิดผู้ทรงคุณวุฒิ

ขอสนับสนุนแนวคิดของคุณสุรชัย สุทธิธรรม(นายสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ) กล่าวยืนยันแนวคิดที่ไม่เห็นด้วย กับการปล่อยให้นำเข้าหมูจากอเมริกา พร้อมคัดค้านและจะต่อสู้จนถึงที่สุด หากรัฐบาลไทยจะอนุญาติให้นำเข้าชิ้นส่วนหมูจากอเมริกา ผมและพี่น้องผู้เลี้ยงหมูทั่วประเทศ ขอคัดค้าน และต่อสู้จนถึงที่สุด หากปล่อยให้นำเข้ามาอย่างเสรีความหายนะเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมหมูไทย อย่างแน่นอน

เพราะฉะนั้นขอสนับสนุนแนวคิดดังกล่าวซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศในหลายๆภาคส่วนดังนี้

๑. ด้านสาขาอาชีพ เช่นเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร,เกษตรกรปลูกพืชอาหารสัตว์,นักเรียนนักศึกษาที่เรียน สาขาสัตวแพทย์,สาขาสัตวบาล ที่กำลังศึกษาอยู่ถึง ๗,๐๐๐ กว่าคนใน ๓๗ สถาบันอาชีพขายเวชภัณฑ์ยาสัตว์ เป็นต้น

๒. ด้านความปลอดภัยทางอาหาร(Food Safety)ในเรื่องมาตรฐานอาหารที่มีสิ่งปนเปื้อน สารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์

๓. ด้านเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อตลาดเนื้อสุกรไทย ทั้งระบบ

๔. ด้านแรงงาน ในแต่ละภูมิภาคที่ใช้แรงงานปศุสัตว์ หรือด้านการเกษตรที่เกี่ยวข้อง

๕. ด้านแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปกป้องอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตสุกร ตลอดจนอาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้องในวงการปศุสัตว์ เพื่อไม่ให้อาชีพดังกล่าวต้องเลิกกิจการไปอย่างถาวร รวมถึงการผลิตสุกรในประเทศไทย ถือว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญในการผลิตอาหารของโลก โดยเฉพาะ แหล่งโปรตีนจากเนื้อสัตว์ ที่มีคุณภาพและปลอดภัยทางอาหารในขณะที่การเลี้ยงสุกรหรือหมู แม้วันนี้จะส่งออกไม่ได้มากเหมือนไก่เนื้อที่ไทยมีการส่งออกอยู่ในอันดับ ๔ ของโลก ในการผลิตไก่ส่งออกโดยสร้างมูลค่า ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย ปีละประมาณ ๕๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่กำลังผลิตสุกรทั้งหมด ๑๓- ๑๔ ล้านตัวต่อปี ก็สามารถเลี้ยงคนภายในประเทศได้ อย่างเพียงพอจะขาดบ้างบางที่ เกินบ้างก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด และแน่นอนว่าบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังในการผลิตโปรตีนจากเนื้อสัตว์เหล่านี้ นอกจากเกษตรกร เจ้าของฟาร์มและสัตว์บาล ก็

เป็นอีกกลุ่มที่อยู่เบื้องหลังในการผลิต เนื้อสัตว์ให้คนไทยและทั่วโลกได้บริโภค

ดังนั้น วิชาชีพสัตวบาลจึงเป็นส่วนสำคัญมากในการสร้างแหล่งโปรตีนให้กับคนไทยและทั่วโลก เพราะฉะนั้นประเด็นที่หมูจากอเมริกาจะเข้ามาขายในเมืองไทย จึงเป็นผลกระทบที่ถือว่าเสียหายอย่างยิ่งต่อวงการหมูเมืองไทยหากต้องนำเข้ามาจริงๆ ราคาหมูเมืองไทยก็จะตกต่ำ ผลกระทบในสาขาอาชีพนี้ที่เกี่ยวข้องก็จะกระทบไปทั้งระบบ

สรุป

๑. พระราชบัญญัติ และประกาศกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง จะสอดคล้องในการควบคุมการใช้สารเคมีในกลุ่มของเบต้าอะโกนิสต์ ที่ผิดวัตถุประสงค์ในการผลิตสุกรเพื่อเป็นอาหารที่ปลอดภัยให้กับมนุษย์ รวมถึงการควบคุมการผลิตอาหารสัตว์ ให้มีคุณภาพโดยปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีในกลุ่มดังกล่าว

๒. ทฤษฎีด้านความปลอดภัยทางอาหาร จะสอดคล้องในด้านคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยในการบริโภคอาหารที่ปราศจากการปนเปื้อนสารเคมีในกลุ่มสารเร่งเนื้อแดง โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนความปลอดภัย ในสุขอนามัยทุกขั้นตอนของการผลิตอาหาร เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยในการบริโภคอาหารที่มีคุณค่ากับชีวิตที่ได้มาตรฐานระดับสากล

๓. แนวคิดที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องกีดกันทางการค้า เพื่อปกป้องอาชีพด้านการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรในประเทศไทยให้ยั่งยืนอยู่คู่กับคนไทยและประเทศชาติตลอดจนกีดกันการนำเข้าชิ้นส่วนสุกรที่มีการปนเปื้อนของสารเร่งเนื้อแดงที่จะเข้าสู่ประเทศไทย

๔. ทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศ จะสอดคล้องในด้านของความได้เปรียบในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ ในเรื่องของต้นทุนการผลิตประเทศที่ผลิตสินค้าโดยเสียต้นทุนการผลิตต่ำที่สุดจะผลิตสินค้านั้นเพื่อการส่งออก

๕. ด้านแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปกป้องอาชีพเกษตรกรผู้ผลิตสุกร ตลอดจนอาชีพต่างๆที่เกี่ยวข้องในวงการปศุสัตว์ เพื่อไม่ให้อาชีพดังกล่าวต้องเลิกกิจการไปอย่างถาวร รวมถึงการผลิตสุกรในประเทศไทย ถือว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญในการผลิตอาหารของโลกโดยเฉพาะ แหล่งโปรตีนจากเนื้อสัตว์ ที่มีคุณภาพและปลอดภัยทางอาหารในขณะที่การเลี้ยงสุกรหรือหมู แม้วันนี้จะส่งออกไม่ได้มากเหมือนไก่เนื้อที่ไทยมีการส่งออกอยู่ในอันดับ ๔ ของโลก ในการผลิตไก่ส่งออกโดยสร้างมูลค่า ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศไทย ปีละประมาณ ๕๐,๐๐๐ - ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท แต่กำลังผลิตสุกรทั้งหมด ๑๓- ๑๔ ล้านตัวต่อปี ก็สามารถเลี้ยงคนภายในประเทศ

ได้ อย่างเพียงพอจะขาดบ้างบางที่ เกินบ้างก็ไม่มีปัญหาแต่อย่างใด และแน่นอนว่าบุคคลผู้อยู่เบื้องหลังในการผลิตโปรตีนจากเนื้อสัตว์เหล่านี้ นอกจากเกษตรกร เจ้าของฟาร์มและสัตว์บาล ก็เป็นอีกกลุ่มที่อยู่เบื้องหลังในการผลิต เนื้อสัตว์ให้คนไทยและทั่วโลกได้บริโภค

ดังนั้น วิชาชีพสัตวบาลจึงเป็นส่วนสำคัญมากในการสร้างแหล่งโปรตีนให้กับคนไทยและทั่วโลก เพราะฉะนั้นประเด็นที่หมูจากอเมริกาจะเข้ามาขายในเมืองไทย จึงเป็นผลกระทบที่ถือว่าเสียหายอย่างยิ่งต่อวงการหมูเมืองไทยหากต้องนำเข้ามาจริงๆ ราคาหมูเมืองไทยก็จะตกต่ำ ผลกระทบในสาขาอาชีพนี้ที่เกี่ยวข้องก็จะกระทบไปทั้งระบบ

บทที่ ๓
ผลกระทบทางตรงและทางอ้อมต่อการนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกรจากสหรัฐอเมริกา

สืบเนื่องจากความพยายาม ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา กดดันให้ประเทศไทยเปิด นำเข้าเนื้อสุกรและชิ้นส่วนสุกรจากสหรัฐอเมริกาเนื่องจากสหรัฐอเมริกาเองมีสถานะเป็นผู้เลี้ยงรายใหญ่อันดับ ๒ ของโลกรองจากจีน ประกอบกับสหรัฐอเมริกาไม่บริโภคชิ้นส่วนกลุ่มเครื่องในสุกร แต่กลับส่งไปจำหน่ายในประเทศแถบเอเชีย เช่น จีน, เวียดนาม, ไต้หวัน,ฟิลิปปินส์ และประเทศไทยนำเข้าผลิตภัณฑ์สุกรปีละ ๕ % โดยเป็นในกลุ่มของเครื่องในเป็นหลัก โดยนำเข้าจาก กลุ่มประเทศยุโรป ซึ่งไม่มีการใช้สารเร่งเนื้อแดง ส่วนสหรัฐอเมริกาจะมีการนำเข้าน้อยมากยิ่งระยะหลังๆแทบไม่มีเลย

ในแง่ของกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศ ไทยเป็นสมาชิก WTO ซึ่งมีการทำข้อตกลงว่าด้วยเรื่องสุขอนามัยซึ่งต้องอิงมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codes) ซึ่งผลเมื่อเดือน กค.๕๕ ทางกลุ่มได้กำหนดให้มาตรการสูงสุดของสารเร่งเนื้อแดงได้ใน ๔ อย่าง คือ ๑ .ตับ ๒. ไต ๓. ไขมัน ๔. เนื้อแดง นอกเหนือจาก ๔ อย่างนี้ไม่ได้มีกฎเกณฑ์ หลังจากมีมาตรการเนื้อออกมาแล้วสหรัฐอเมริกาก็ได้มาผลักดันประเทศไทย หลังจากที่เคยห้ามว่า หมูที่นำเข้าต้องปลอดสารเร่งเนื้อแดง ขอให้ประเทศไทยกำหนด ค่าการใช้ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน (Codex) ดังกล่าวข้างต้น แต่เราจะซื้อหรือไม่เป็นสิทธิของเราซึ่งเราจะต้องชี้แจงกฎเกณฑ์ของเราด้วยจึงจะนำเข้ามาได้ แต่ถ้าประเทศไทยยืนยันไม่นำเข้าสหรัฐอเมริกา ก็อาจจะใช้วิธีร้องเรียนไปยัง สำนักงานผู้แทนทางการค้าตัดสิทธิ GSP ของเรา จากการประชุมคณะกรรมการมาตรฐาน อาหารระหว่างประเทศหรือ CAC ของ Codex ประจำปี๒๕๕๕ ที่กรุงโรมประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ ๒- ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ได้มีการลงมติรับเรื่องกำหนดค่า MRLS สาร Ractopamine ซึ่งเป็นประเด็นคงค้างมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๑๐ ปีมาแล้ว ระหว่าง ๒ ค่ายประเทศสนับสนุน เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งกฎหมายในประเทศเหล่านั้นอนุญาตในการเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มประเทศที่คัดค้าน เช่น สหภาพยุโรป ซึ่งห้ามใช้สารกลุ่มเร่งเนื้อแดงในการเลี้ยงสัตว์ปรากฏว่าที่ประชุมมีมติ ๖๕ ต่อ ๖๗ เสียงที่เห็นชอบให้กำหนดค่า MRLS ของสารRactopamine ในเนื้อสัตว์แล้ว ซึ่งหมายถึงการอนุญาตให้มีการใช้ได้ โดยไม่ต้องพบในเนื้อสัตว์

ด้านนายสุรชัย สุทธิธรรม นายกสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติเปิดเผยกับ “ ประชาชาติธุรกิจ” ในเรื่องความกังวลว่าเมื่อมีการอนุญาตให้ใช้สารแลคโตพามีน เลี้ยงสุกรทั่วโลกของ Codex แล้วจะทำให้ยากต่อการปฏิเสธการนำเข้าเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกา จนส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงสุกรชาวไทย ตนคิดว่าไม่เป็นปัญหาหรือส่งผลกระทบต่อผู้เลี้ยงหมูประเทศไทยมานัก เนื่องจากราคาหมูประเทศไทยต่ำที่สุดในเอเชียจุดประสงค์ของสหรัฐอเมริกา หวังนำไปขายประเทศอื่นที่ได้ราคาสูงมากกว่าซึ่งตนมองว่าการขอส่งออกเนื้อสุกรมายังประเทศไทย เป็นเพียงการทำตามนโยบายการหาเสียงของบารัคโอบามา ที่เคยประกาศไว้ว่าจะส่งออกเนื้อสุกรของสหรัฐอเมริกาไปยังประเทศอื่นๆทั่วโลกซึ่งสหรัฐอเมริกาก็ได้ทำหนังสือขอส่งออกเนื้อสุกรไปยังประเทศต่างๆทั่วโลก ไม่ได้เจาะจงประเทศไทยหรือประเทศใดประเทศหนึ่ง และทางฝ่ายประเทศไทยก็ได้ปฏิเสธไปแล้ว

หลังจากที่ปฏิเสธกลับไป สหรัฐอเมริกาได้ชี้แจงมาอีกว่า จะขอใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตเพื่อส่งออกเนื้อหมู ไปยังประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคได้ชี้แจงมาอีกว่า ไม่ได้เจตนาจะขายในประเทศไทย และตนมีข้อเสนอกลับไปว่า เนื้อหมูของประเทศไทยมีคุณภาพดีไม่ด้อยไปกว่าเนื้อหมูจากสหรัฐอเมริกา หากต้องการใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตจริง ให้สหรัฐอเมริกาซื้อหมูจากเกษตรกรไทยเข้าสู่กระบวนการแปรรูป โดยทางสมาคมผู้เลี้ยงสุกรยื่นข้อเสนอว่าจะขายหมูให้ในราคาต่ำกว่าหมูที่สหรัฐอเมริกาจะนำเข้ามา และเรื่องก็ยุติอยู่เพียงเท่านั้น ไม่ได้รับการตอบกลับมาแต่อย่างใด

ในการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคอาหาร ล่าสุดจากข่าวคณะกรรมการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ หรือ CAC ของโคเด็กซ์ (Codex) มีมติอนุญาตให้ใช้สาร Ractopamine อันเป็นสารเร่งเนื้อแดงในเนื้อสัตว์ นั้น อย. ขอชี้แจงว่า ปัจจุบันยังกำหนด มิให้มีการปนเปื้อนสารซาลบูทามอล หรือสารเร่งเนื้อแดง ซึ่งเป็นสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ในเนื้อหมู ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒๖๙) พ.ศ.๒๕๔๖ เรื่อง มาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ ได้กำหนดให้ต้องตรวจไม่พบการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มนี้ในอาหาร หากผลตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบสารเร่งเนื้อแดง ถือว่าฝ่าฝืน พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มีโทษปรับตามมาตรา ๖๐ ระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทดังนั้น เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคเนื้อหมู อย.ได้ส่งเจ้าหน้าที่สุ่มเก็บตัวอย่างเนื้อหมูและส่งตรวจวิเคราะห์ที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์เป็นระยะๆ จากข้อมูลทางวิชาการ ซาลบูทามอลนำมาใช้การผลิตยารักษาโรคหอบหืดในคน แต่เกษตรกรผู้เลี้ยงหมูนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ โดยนำไปผสมในอาหาร

สำหรับการเลี้ยงสุกร เพื่อให้เนื้อสุกรมีปริมาณเนื้อแดงเพิ่มมากขึ้น ทำให้ได้ราคาดี แต่มีผลกระทบสูงต่อผู้บริโภคหากบริโภคเนื้อสัตว์ที่มีสารเร่งเนื้อแดงตกค้าง อาจมีอาการมือสั่น กล้ามเนื้อกระตุก หัวใจเต้นเร็ว มีอาการทางจิตประสาท และเป็นอันตรายมากสำหรับหญิงมีครรภ์ รวมถึงผู้ที่เป็นโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน เป็นต้น ดังนั้น อย.จึงขอเตือนมายังเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทุกรายต้องปฏิบัติตามกฎหมาย อย่าเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค หากพบผู้ใดกระทำความผิดจะถูกดำเนินคดีอย่างเข้มงวด พร้อมกับแนะผู้บริโภค ก่อนเลือกซื้อเนื้อหมู ขอให้สังเกตสีของเนื้อหมู หากสีแดงจัดผิดปกติไม่ควรซื้อมาบริโภค หากผู้บริโภคพบเห็นเขียงหมูใดขายหมูเนื้อแดงผิดปกติหรือฟาร์มหมูใดลักลอบใส่ซาลบูทามอล ร้องเรียนมาได้ที่สายด่วน อย.โทร.๑๕๕๖

เพราะฉะนั้นการที่เนื้อ หรือชิ้นส่วนหมูจะเข้ามาได้หรือไม่และมีความชอบธรรมเพียงใด สหรัฐอเมริกาเองมุ่งมั่นที่จะส่งชิ้นส่วนหมูออกไปขายในทุกส่วนของโลกรวมถึงประเทศไทย เนื่องจากบารัคโอบามา เคยหาเสียงจนมีประกาศออกเป็นนโยบายสมัยที่ลงสมัครลงชิงประธานาธิบดีจึงทำให้ต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามที่ได้หาเสียงเอาไว้ ขณะเดียวกันต้นทุนการผลิตสุกรของสหรัฐอเมริกาจะถูกกว่าหลายๆประเทศ อีกทั้งชิ้นส่วน โดยเฉพาะเครื่องใน คนสหรัฐอเมริกันก็ไม่บริโภคอยู่แล้ว ถ้าส่งออกมาขายในราคาถูกก็ถือว่ามีโอกาสทำกำไรได้แล้วจากต้นทุนการผลิตสุกรของสหรัฐอเมริกาต่ำกว่าประเทศไทยรวมถึงประเทศอื่นๆส่วนหนึ่งเกิดจากสหรัฐอเมริกาสามารถผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์ได้ในปริมาณมากและราคาต่ำกว่าจึงได้เปรียบในส่วนนี้ ทำให้ไม่มีปัญหาในการแข่งขัน ประกอบกับสหรัฐอเมริกาเองก็พยายามขยายอิทธิพลทางการค้าไปทั่วโลกอยู่แล้ว บางครั้งก็เป็นการขยายอิทธิพลทางการทหาร ดังจะเห็นได้จากการเข้าไปทำสงครามในหลายประเทศในแถบตะวันออกกลาง โดยทั้งหมดทั้งปวงก็เพื่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาเองทั้งสิ้น ไม่มีเหตุผลอะไรที่ประเทศไทยจะต้องนำเข้าชิ้นส่วนหมูจากสหรัฐอเมริกา หมูในประเทศไทยมีปริมาณเพียงพอที่จะบริโภคภายในประเทศอยู่แล้ว และสามารถส่งออกจำหน่ายได้ด้วย แต่การที่สหรัฐอเมริกามีความพยายามนำเข้ามาก็เพื่อต้องการขยายตลาด อีกทั้งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอาเซียนที่เหมาะในการเป็นฐานธุรกิจ

ข้ออ้างที่อเมริกาใช้เป็นใบเบิกทางเพื่อนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกร

๑. เรื่องมาตรฐานการเลี้ยงและมาตรฐานฟาร์ม เรื่องนี้สหรัฐอเมริกามองว่าประเทศไทยเองยังไม่มีมาตรฐานการเลี้ยงที่ดีพอ เพราะฉะนั้นสหรัฐอเมริกาจึงมีความชอบธรรมที่จะนำเนื้อสุกรเข้ามา เพราะมีมาตรฐานที่สูงกว่า ดังนั้นเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งปรับปรุงการเลี้ยงและการจัดทำมาตรฐานฟาร์มให้ได้เกิน ๘๕% ของประชากรสุกร

๒. เรื่องการนำเข้าเครื่องในสุกรของประเทศไทย โดยสหรัฐอเมริกามองว่าเรามีการนำเข้าอยู่แล้ว ทำไมจะนำเข้ามาบ้างไม่ได้ เรื่องนี้เราก็ต้องหากระบวนการจำกัดการนำเข้าทั้งตับ และเครื่องใน ต่างๆ โดยใช้มาตรการตรวจเช็คแบบเข้มงวด รวมถึงกักโรคจากการนำเข้าสุกรและผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น SI., PED, PRRS เป็นต้น

๓. เรื่องการใช้สารเร่งเนื้อแดง เรื่องนี้สหรัฐอเมริกาเองก็มองว่าประเทศไทยก็มีการใช้เหมือนกันแม้จะเป็นการลักลอบใช้ก็ตาม ดังนั้นถ้าไม่ให้สหรัฐอเมริกาใช้เป็นข้ออ้างเราเองต้องหยุดและเลิกใช้สารกลุ่มเร่งเนื้อแดงไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่ โดยใช้กฎหมายพระราชบัญญัติอาหารสัตว์ พ.ศ.๒๕๒๕ บังคับใช้อย่างเด็ดขาด

๔. เรื่องการที่ Codex อนุญาตให้ใช้สารเร่งเนื้อแดงบางตัวตามค่าที่กำหนด ซึ่งสหรัฐอเมริกาใช้เป็นข้ออ้าง เราเองก็จะต้องอ้างถึงพระราชบัญญัติของเราที่เกี่ยวข้องแล้วขึ้นทะเบียนเอาไว้พร้อมเช็คให้ละเอียดเช่น (Cabodox) เป็นต้น แต่สุดท้ายเราต้องกำหนดเขตโซนนิ่งหรือ ฟาร์มปลอดโรค เช่น ปากและเท้าเปื่อย เพื่อนำเป็นเขตส่งออกสุกรไปสู่ตลาดต่างประเทศบ้าง

ผลกระทบการนำเข้า เนื้อและชิ้นส่วนสุกรจากสหรัฐอเมริกา มีดังนี้

๑. ผลกระทบทางตรง ได้แก่ ด้านความปลอดภัยทางอาหาร กรณีประเทศไทยเปิดรับการนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกรจากสหรัฐอเมริกา ผู้บริโภคที่บริโภคผลิตภัณฑ์สุกรดังกล่าว โดยเฉพาะกลุ่มเครื่องในเช่น ตับ ไต ไขมัน รวมถึงเนื้อสุกร เนื่องจากสหรัฐอเมริกา มีการอนุญาตให้ใช้สารในกลุ่มของสารเร่งเนื้อแดงกลุ่มของ Beta-agonist ในอุตสาหกรรมการผลิตสุกรและใช้สารดังกล่าวถึง ๔๐เปอร์เซ็นต์ของจำนวนสุกรทั้งหมด โดยที่อ้างถึงคณะกรรมการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex) มีมติเห็นชอบอนุญาตให้ใช้สารเร่งเนื้อแดงได้ แต่มีข้อกำหนดต้องพบสารตกค้างในเนื้อสุกรได้ไม่เกิน ๑๐ ppb ในตับได้ไม่เกิน ๔๐ ppb ในไตได้ไม่เกิน ๘๐ ppb และในไขมันได้ไม่เกิน ๑๐ ppb นอกเหนือจาก๔รายการนี้ไม่ได้มีกฎเกณฑ์ ตลอดจนต้องการทราบว่าสหรัฐอเมริกามีการควบคุมตรวจสอบอย่างไร เรื่องดังกล่าวนี้ทั้งสหภาพยุโรป (EU) จีน รัสเซียไม่เห็นด้วยและปฏิเสธไปแล้ว

โดยทั่วไปสารเร่งเนื้อแดงกลุ่ม Beta-agonist เป็นเคมีภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์เป็นยารักษาโรคหอบหืดในคน แต่ผู้เลี้ยงสุกรได้รับคำแนะนำหรือชักจูงใจในทางที่ผิดโดยนำสารกลุ่มนี้มาผสมในอาหารสัตว์ น้ำดื่มและอื่นๆสำหรับการเลี้ยงสุกรเพื่อลดไขมันหรือเพิ่มปริมาณเนื้อแดงในซากสุกร ซึ่งการกระทำครั้งนี้เป็นการใช้เคมีภัณฑ์ที่ผิดวัตถุประสงค์นอกจากนี้ยังเป็นการทรมานสัตว์ที่ขาดเหตุผลและความจำเป็น เนื่องจากสารกลุ่มนี้มีผลต่อการทำงานของระบบประสาทที่ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจ กล้ามเนื้อเรียบของหลอดเลือด หลอดลม กระเพาะปัสสาวะ เป็นต้น

ผลกระทบทางตรงกับอาชีพและรายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรทั้งประเทศ ไม่มีเหตุผลอะไรที่ประเทศไทยจะต้องนำเข้าสุกรจากสหรัฐอเมริกา สุกรประเทศไทยมีปริมาณเพียงพอที่จะบริโภคภายในประเทศอยู่แล้ว จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคาดว่าปี๒๕๕๗ จะมีปริมาณการผลิตสุกร ๑๓.๕๗ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก ๑๓.๐๗ล้านตัวในปี ๒๕๕๖ ร้อยละ๓.๘๓ ในขณะที่ความต้องการบริโภคในปี ๒๕๕๗ คาดว่าปริมาณการบริโภคสุกรจะเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เพราะกำลังซื้อของประชาชนไม่ได้เพิ่มขึ้น โดยคาดว่าจะมีปริมาณการบริโภคสุกร ๑๒.๘๐๖ ล้านตัว หรือ ๑.๐๒๔ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๖ ร้อยละ ๑.๙๙

ดังนั้น ผลกระทบที่จะเกิดกับเกษตรกรอาชีพทำฟาร์มเลี้ยงสุกรจำนวน๒หมื่นกว่าฟาร์มที่จะต้องเลิกอาชีพดังกล่าว รวมถึงแรงงานและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุกรอีก๒แสนกว่าคนที่จะต้องตกงาน

ผลกระทบต่อราคาตลาดและเสถียรภาพด้านราคาสุกรภายในประเทศจากปริมาณการผลิตสุกรประเทศไทยประมาณ ๑๓-๑๔ ล้านตันต่อปี เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศอยู่แล้ว โดย ๙๕เปอร์เซ็นต์บริโภคภายในประเทศและส่งออกประมาณ ๕ เปอร์เซ็น จึงไม่มีเหตุผลใดๆที่ต้องนำเข้าชิ้นเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกา

ดังนั้น ถ้ามีการนำเข้าชิ้นเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกา เข้าสู่ประเทศไทยจะทำให้ตลาดเนื้อสุกรในประเทศไทยมีผลกระทบทันที และทำให้ปริมาณเนื้อสุกรเกิดการล้นตลาด ราคาตกต่ำ ดังตัวอย่างในบางประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดให้มีการนำเข้าชิ้นส่วน และเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งปัญหานี้ไม่ใช่กระทบโดยตรงกับเกษตรกรในภาพรวมทั้งประเทศ เช่นในเวียดนาม ฟิลิปปินส์ ไต้หวัน ที่ถูกกดดันให้เปิดตลาดนำเข้า เนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกา ที่มีราคาที่ต่ำกว่าเนื้อสุกรในประเทศมากจนทำให้เกิดภาวะราคาเนื้อสุกรตกต่ำ ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรใน ๓ ประเทศต้องล้มละลาย ทั้งอาชีพและเลิกกิจการไปในที่สุด ซึ่งสหรัฐอเมริกาจะได้เปรียบในเรื่องต้นทุนการผลิตสุกรที่ต่ำ ดังนั้นความได้เปรียบของการผลิตได้ต่ำกว่าราคาที่ผลิตในประเทศที่มีการ

ส่งออกไปและเป็นช่องทางสำคัญในการส่งออกชิ้นส่วนนี้ ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในสหรัฐอเมริกาและเป็นการเพิ่มช่องทางขยายตลาดของสหรัฐอเมริกาอีกด้วย

๒. ผลกระทบทางอ้อม ได้แก่ ด้านสุขอนามัย มีผลกระทบต่อผู้บริโภคเนื้อสุกรมีสารเร่งเนื้อแดงตกค้าง อาจมีอาการมือสั่น หัวใจเต้นเร็วกว่าปกติ วิงเวียนปวดศรีษะ มีอาการทางจิตประสาท และมีอันตรายมากสำหรับหญิงมีครรภ์ รวมถึงผู้ที่เป็นโรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน เป็นต้น

ผลกระทบทางอ้อมในสาเหตุของอาชีพที่เกี่ยวข้องในอาชีพอุตสาหกรรมในการเลี้ยงสุกรของประเทศไทย เช่น ร้านขายเวชภัณฑ์ในแต่ละปีมีเงินหมุนเวียนในระบบมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท และเฉพาะในสุกรอย่างเดียว ๗,๐๐๐ กว่าล้านบาทนั้นแสดงว่า เวชภัณฑ์สัตว์มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมสุกรอย่างมากมาย การที่เนื้อ และชิ้นส่วน ของสุกร จากสหรัฐอเมริกาเข้ามาประเทศไทย จะทำความเสียหายแก่ผู้เลี้ยงสุกรของประเทศไทย จะทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจโดยทุกวันนี้มีมูลค่าสุกรสูงสุดถึงหนึ่งแสนล้านบาทลดลง และเมื่อสุกรลดลงแน่นอนมูลค่าเวชภัณฑ์จะลดลงเช่นกันนี่คือผลกระทบ นอกจากนี้ยังกระทบทางอ้อมกับกลุ่มวิชาชีพด้านสัตวแพทย์ สัตวศาสตร์ และกลุ่มนิสิต นักศึกษาจากสถาบันที่เปิดสอน ๓๗ สถาบันในสาขาอาชีพดังกล่าวรวม ๗,๐๐๐กว่าราย จบการศึกษา ๑,๐๐๐ราย/ปี ถ้าหากฟาร์มผลิตรายสุกรต้องปิดกิจการลง รวมถึงเกษตรกรผู้ปลูกพืชอาหารสัตว์ที่ต้องได้รับผลกระทบดังกล่าว อักทั้งปัจจุบันในสหรัฐอเมริกามีความเสี่ยงจากการระบาดของโรคหวัดสุกร (Swine Influenza) สายพันธุ์ใหม่ซึ่งประเทศไทยก็มีโรคไข้หวัดสุกรอยู่แล้ว ถ้าเชื้อดังกล่าวเข้ามาทางชิ้นส่วนเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกา และมารวมกับของประเทศไทยสามารถเกิดการกลายพันธุ์ จะยิ่งเป็นปัญหาในอุตสาหกรรมสุกรอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

บทที่ ๔
มาตรการรองรับขบวนการที่เกิดขึ้น รวมถึงการพัฒนาขบวนการช่วยเหลือจากผลกระทบทั้งระบบ

สหรัฐอเมริกา เป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับหนึ่งของโลกที่ได้เปรียบเรามากทั้งการบริหารจัดการและเงินทุนในการทำตลาด ตลอดจนการทำกิจกรรมทางการตลาดที่สอดคล้องกับพฤติกรรม ของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้เลี้ยงสุกรของประเทศไทยจะวางใจไม่ได้ เพราะนอกจากความสามารถทางการตลาดที่แข่งขันยากมากแล้ว ต้นทุนการผลิต เนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกายังต่ำกว่าต้นทุนการผลิตในประเทศไทยเรามาก ดังนั้นผู้เลี้ยงสุกรและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องยังคงต้องช่วยกัน ต่อต้านการนำเข้ามาของเนื้อหมูจากสหรัฐอเมริกาให้ถึงที่สุด ปัจจุบันประเทศไทยนำเข้าชิ้นส่วนเครื่องในสุกรประมาณ ๑๔,๐๐๐ ตัน จากกลุ่มประเทศยุโรป เกาหลี ออสเตสเลีย การที่ Codex กำหนดค่าสูงสุดที่อนุญาตให้มีค่า MRLS ของแรคโตพามีน ซึ่งเป็นสารในกลุ่ม เบต้าอะโกนิสต์ ซึ่งเป็นสารต้องห้ามในประเทศไทยและไทยใช้เป็นข้ออ้างในการห้ามนำเนื้อสุกรที่ผ่านมาประเทศไทย เจอแรงกดดันให้เปิดตลาดนำเข้า สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือเครื่องใน อาจจะกระทบกับตลาดเนื้อสุกรประเทศไทยได้ เพราะราคาถูกกว่าของประเทศไทยแน่นนอน ดังนั้นสิ่งที่จะรับมือ คือการปรับคุณภาพเนื้อสุกร หรือเพิ่มมูลค่า ด้วยการแปรรูปเนื้อให้มีการส่งออกได้ ซึ่งจะช่วยขยายตลาดเนื้อสุกรประเทศไทยให้มากขึ้น ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปรับกฎหมายหรือเครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบความเป็นมาตรฐานสากลเพื่อประโยชน์ ของผู้ประกอบการประเทศไทยโดยเฉพาะผู้เลี้ยงสุกรคาดการณ์ว่าปีนี้การผลิตสุกรของโลกมีประมาณ ๑๐๘.๔๒ ล้านต้น ส่วนประเทศไทยจะผลิตได้ประมาณ ๑.๐๘๕ ล้านตันหรือ ๑๓.๕๗ ล้านตัวคิดเป็นเพียงร้อยละ ๑ ของการผลิตสุกรทั้งโลก ซึ่งแนวการพัฒนาตามกระแสโลก จะถูกกำหนดโดยผู้บริหารแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการคำนึงถึงสุขภาพผู้บริโภคมากขึ้น คุณค่าทางอาหารความปลอดภัยในอาหาร สวัสดิภาพสัตว์และผลกระทบจากการเลี้ยงสุกร ที่จะไปกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

สำหรับแนวโน้มการผลิตสุกรในอนาคต นอกจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์แล้ว จำนวนฟาร์มจะลดลงแต่จะมีขนาดของฟาร์มที่ใหญ่ขึ้นได้ มาตรฐานสุขอนามัยมากขึ้น การผลิตจะเข้าสู่แหล่งผลิตอาหารสัตว์มากขึ้นเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตหรือพื้นที่การปลูกพืชอาหารสัตว์ใกล้กับฟาร์ม ส่วนการเกษตรพันธสัญญาจะยังเป็นแนวทางที่ช่วยให้เกษตรกรรายเล็กคงอยู่ใน

อุตสาหกรรมต่อไป มีการเชื่อมโยงระหว่างพันธมิตรมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ค้าสุกรในกลุ่มอาเซียนมีการเปิดช่องทางจำหน่าย เฉพาะผลิตภัณฑ์เนื้อสุกร อนามัยมากขึ้นเพื่อการแข่งขันกับตลาดขนาดใหญ่ หรือตลาด Modern Trade โดยการพัฒนาเทคโนโลยี จะมีการพัฒนาควบคู่ไปกับการบริหารต้นทุนมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ปีนี้อาชีพอุตสาหกรรมเลี้ยงสุกรต้องร่วมแรงร่วมมือกันต่อ เพราะกระแสการลงุทุนข้ามชาติในวงการสุกรต้องร่วมแรงร่วมมือกันต่อเพราะกระแสการลงทุนข้ามชาติในวงการสุกรเริ่มคืนคลานเข้ามายังทุกประเทศในแถบเอเชีย ตัวอย่างเช่นปีที่ผ่านมามีบริษัทยักษ์ใหญ่ Smith Field Foods ผู้ส่งออกเนื้อสุกรรายใหญ่ที่สุดของสหรัฐอเมริกา ถูกซื้อกิจการโดยบริษัท Shuanghui International เป็นบริษัทใหญ่ในวงการสุกรของจีน ซึ่งคาดว่าจะมีการขยายตลาดในแถบเอเชียมากขึ้น

นอกจากกลุ่มนี้แล้ว สหรัฐอเมริกาเองที่เป็นผู้ส่งออกสุกรอันดับหนึ่งของโลก ยังมีบริษัทใหญ่ในอุตสาหกรรมนี้อีกหลายรายเช่น Triumph Food, Seaboard Food เป็นต้น ซึ่งเมื่อได้รับอนุญาตให้สามารถส่งเข้าไปยังประเทศใดๆได้แล้ว ก็จะมีการทำกิจกรรมทางการตลาดต่อเนื่อง โดยได้รับการสนับสนุนเงินลงจากทั้งรัฐบาล สหรัฐอเมริกาและกองทุนที่เก็บจากผู้ค้าสุกรอีกด้วย

มาตรการที่สำคัญเพื่อการรองรับกับขบวนการที่จะเกิดขึ้น

จากความพยายามที่สหรัฐอเมริกาผลักดันให้ประเทศไทยนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกรจากสหรัฐอเมริกา

๑. ภาครัฐบาลไทยจะต้องมีการขึ้นทะเบียน จะต้องมีความเข้มแข็งในกฎเกณฑ์ของเราโดยอ้างอิง กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเร่งเนื้อแดงกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ทั้ง ๓ ข้อคือ

๑.๑ พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.๒๕๒๒

- กำหนดให้อาหารทุกชนิดมีมาตฐานโดยตรวจไม่พบการปนเปื้อนสารกลุ่มเบต้าอะโกนิสท์

๑.๒ พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.๒๕๒๕

- ห้ามนำเข้าเพื่อขาย ผลิต และขายอาหารสัตว์ที่มีสารรกลุ่มเบต้าอะโกนิสท์เป็นส่วนผสม

๑.๓ พระราชบัญญัติยา พ.ศ.๒๕๑๐

- คุณกรรมการ อ.ย.ขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ Ractopamine เป็นยาสำหรับสัตว์ (เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๕) ระบุข้อบ่งใช้ดังนี้

: ใช้เพิ่มปริมาณเนื้อแดง เพิ่มปริมาณซากในสุกรขุน

: ขนาดการใช้ ๕ – ๒๐ ppm

: ใช้ในสุกรขุนน้ำหนัก ๖๕ กิโลกรัมถึงขายโดยไม่มีระยะหยุดยา

: ฉลากระบุเป็นยาควบคุมพิเศษ ซึ่งสั่งใช้โดยสัตว์แพทย์เท่านั้น

การเห็นชอบให้กำหนดค่า MRLs ของคณะกรรมการ Codex นั้น ไม่ได้หมายความว่าให้ ประเทศต่างๆอนุญาตให้ใช้ Rectopamine ในการเลี้ยงสัตว์ได้ คณะกรรมการCodex กำหนดค่าที่ยอมรับให้ตกค้างได้ในเนื้อเยื่อและเครื่องในบางชนิดเท่านั้น ซึ่งค่าที่กำหนดยังไม่ครอบคลุมเครื่องในอื่นๆ ซึ่งประชาชนของไทยและเอเชียที่ยังมีการบริโภค

๒. การดำเนินการตรวจสอบสินค้านำเข้าของกรมปศุสัตว์

แผนภาพที่ ๔-๑ การดำเนินการตรวจสอบสินค้านำเข้าของกรมปศุสัตว์

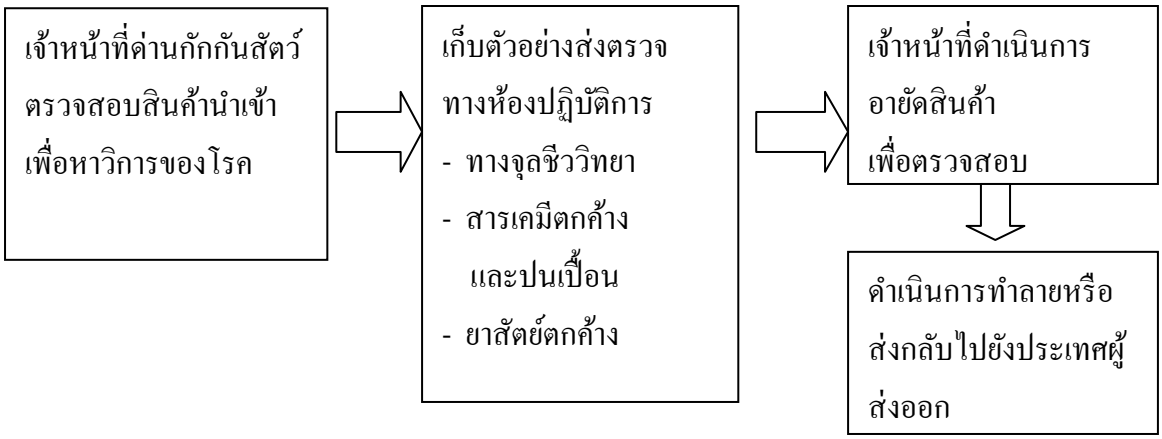

๒.๑ กรณีล่าสุด กรมปศุสัตว์ตรวจสอบพบ Rectopamine ในเครื่องในสุกรจากประเทศหนึ่ง กรมปศุสัตว์ดำเนินการชะลอการนำเข้าเครื่องในสุกรจากประเทศนั้นทันที

๒.๒ หากมีการนำเข้าเนื้อและเครื่องในสุกรจากสหรัฐอเมริกา กรมปศุสัตว์ ก็จะดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวอย่างเข้มแข็ง

๓. ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมและการดำเนินการนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกรจากต่างประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา พิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ ภาคใต้พระราชบัญญัติ อาหารในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยอ้างอิง Codex MRLs สำหรับสุกรในเนื้อเยื่อ ๔ ชนิด ได้แก่ เนื้อกับไต และไขมัน (ซึ่งไม่รวมถึงปอดและเครื่องในอื่น)

กรมปศุสัตว์ศึกษาวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่นปริมาณการใช้ยา และปริมาณการตกค้างของ Rectopamine ในปอดและเครื่องในอื่นๆ หรือความเสี่ยงของผู้บริโภคในการได้รับสารดังกล่าว

กระทรวงสาธารณะสุข เตรียมความพร้อมต่างๆ ในช่วงเตรียมการแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องทั้งด้านระบบการควบคุม การวิเคราะห์ค่า MRLs ของ Rectopamine และการสื่อสารด้านความเสี่ยงในการได้รับสาร Rectopamine แก่ผู้บริโภคในทางที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ภาครัฐจะต้องกำหนด กระบวนการขั้นตอนต่างๆในการนำเข้า เช่นการกักเนื้อสัตว์เพื่อตรวจสอบสารตกค้างต่างๆ และตรวจเชื้อโรคปนเปื้อน เช่น ไข้หวัดหมูที่ติดต่อสู่คน (เพราะสหรัฐอเมริกามีโรคไข้หวัดหมูระบาดอยู่) ตลอดจนภาครัฐจะต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภคในเรื่องการซื้อเนื้อและชิ้นส่วนสุกรที่ปลอดสารเร่งเนื้อแดงมารับประทาน ตลอดจนภาครัฐเองจะต้องปราบปรามอย่างจริงจังกับเกษตรกรบางฟาร์มที่ยังมีการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดง ผสมอาหารในการเลี้ยงสุกรอยู่ ซึ่งอาจทำให้สหรัฐอเมริกาใช้เป็นข้ออ้างได้ว่าประเทศไทยยังมีการใช้สารเร่งเนื้อแดงในการเลี้ยงสุกรอยู่

๔. ปรับปรุงและพัฒนาฟาร์มเลี้ยงสุกร ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์การค้าโลกและองค์กรโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ(OIE) ซึ่งมาตรฐานการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยยังมีน้อย กล่าวคือเขต ๑ ถึงเขต ๙ จะมีฟาร์มที่ได้มาตรฐานประมาณ ๓,๕๐๐ – ๔,๐๐๐ ฟาร์ม นั้นคือเมื่อเทียบกับตัวเลขสุกร ๑๔ ล้านตัว เรามีฟาร์มมาตรฐานประมาณ ๕ ล้านตัวเท่านั้น ดังนั้นเราจะต้องปรับปรุงฟาร์มให้ได้มาตรฐาน มากกว่านี้(ตัวเลข มค.๒๕๕๗ สมาคมสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสุกรประเทศไทย)

มาตรฐานบางประการสำหรับการเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย นับตั้งแต่ได้มีการก่อตั้งองค์การค้าโลก(WTO) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ดูแลและกำหนดมาตรการต่างๆในการส่งออกสินค้าสู่ตลาดประเทศ ซึ่งเริ่มมีการบังคับใช้ในปี พ.ศ.๒๕๔๓ ประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิกองค์กรดังกล่าว จึงมีความตื่นตัวและจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเพื่อการแข่งขันทางการค้ามากขึ้นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการผลิตปศุสัตว์ในประเทศไทย คือกรมปศุสัตว์ได้ออกกฎ ระเบียบ กฎหมายรวมถึง

มาตรฐานต่างๆ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์การค้าโลก และองค์กรโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) และถือว่าเป็นมาตรฐานการผลิตสินค้าทางการเกษตร(GAP)ด้านการผลิตปศุสัตว์ ซึ่งมีมาตรฐานที่สำคัญบางประการดังนี้

๔.๑ มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์

๔.๒ การควบคุมการใช้ยาในมาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์

๔.๓ ข้อกำหนดการควบคุมการใช้ยาสำหรับสัตว์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศเรื่องมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ประเทศไทย พ.ศ.๒๕๔๒ เมื่อ วันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ จำนวน ๓ เรื่องคือ

-มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อของประเทศไทย

-มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสุกรของประเทศไทย

-มาตรฐานฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำนมดิบของประเทศไทย

โดยให้ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่มีความต้องการขอใบรับรองมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์จากกรมปศุสัตว์ เพื่อยื่นคำร้องพร้อมด้วยหลักฐานต่อปศุสัตว์จังหวัดหรือปศุสัตว์อำเภอในท้องที่ฟาร์มตั้งอยู่ แล้วเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จึงไปทำการตรวจสอบฟาร์มเพื่อดำเนินการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดทำมาตรฐานฟาร์ม

๑. เพื่อปรับปรุงระบบการเลี้ยงสัตว์ของประเทศไทยให้เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกันและมีคุณภาพ

๒. เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ปลอดภัยในการบริโภคเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์จากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการรับรองเป็นฟาร์มมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์

๓. เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าแก่ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ส่งออก

๔. เพื่อลดมลภาวะจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

๕. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม ป้องกันและกำจัดโรคในฟาร์มเลี้ยงสัตว์

องค์ประกอบพื้นฐานของฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ขอใบรับรองมาตรฐาน

๑. มีทำเลที่ตั้งฟาร์ม ตลอดจนมีการออกแบบสิ่งก่อสร้างและโรงเรือนที่เหมาะสม

๒. มีระบบทำลายเชื้อโรคก่อนเข้า-ออกจากฟาร์ม

๓. มีการจัดการโรงเรือน สิ่งแวดล้อมและการจัดการของเสียที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

๔. โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงสัตว์มีลักษณะและขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนสัตว์

๕. มีการจัดการด้านอาหารสัตว์อย่างถูกต้องตามหลักสุขศาสตร์

๖. มีคู่มือการจัดการฟาร์มและมีระบบการบันทึกข้อมูล

๗. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ มีโปรแกรมการให้วัคซีนป้องกันโรคและการให้ยาบำบัดโรคเมื่อเกิดโรค

๘. การจัดการด้านบุคคล สัตว์แพทย์ สัตวบาล และผู้เลี้ยงสัตว์ต้องมีเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนสัตว์ พร้อมทั้งมีสวัสดิการสังคมและการตรวจสุขภาพประจำปีให้กับบุคลากร

สิทธิประโยชน์ของฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้มาตรฐาน

๑. การเคลื่อนย้ายสัตว์ ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงโคนมและสุกรสามารถขออนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์เข้าในหรือผ่านเขตปลอดโรคระบาดได้จากปศุสัตว์จังหวัด โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการนำเข้าหรือการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร

๒. กรมปศุสัตว์จะจัดสรรวัคซีนป้องกันโรคปากเท้าเปื่อยและโรคอหิวาต์สุกรให้มีจำหน่ายอย่างเพียงพอตามปริมาณสุกรของฟาร์มเลี้ยงสุกรมาตรฐาน

๓. จัดทำโซนนิ่งเขตปลอดโรคระบาด เช่นเขต๒เป็นเขตปลอดโรคปากเท้าเปื่อย ซึ่งเป็นสาเหตุที่ประเทศไทยส่งออกเนื้อและชิ้นส่วนสุกรไปยังต่างประเทศในแถบยุโรปและสหรัฐอเมริกาไม่ได้ เพราะประเทศไทยยังมีโรคปากเท้าเปื่อยระบาดอยู่

๔. การปรับปรุงพันธุ์สุกรให้เป็นที่ต้องการของตลาด เพื่อให้ได้มาซึ่งเนื้อสุกรที่มีคุณภาพ นุ่มน่ารับประทาน มีการจัดระบบเนื้อสุกรอนามัย สร้างBrand ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกรของไทยที่ปลอดภัยจากสารตกค้างทุกชนิดให้เป็นจุดแข็ง โดยมีภาครัฐคอยควบคุมกำกับดูแลด้านคุณภาพและส่งเสริมด้านการตลาดให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล ในขณะเดียวกันเกษตรกรเองก็จะต้องพัฒนาตนเองด้วย ต้องผลิตสุกรให้มีคุณภาพมีมาตรฐานฟาร์มครบถ้วนและพยายามสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า เช่นกำหนดการเลี้ยงสุกรเพื่อขยายสู่ตลาดรูปแบบไหน สดหรือแปรรูป มีการปรับปรุงพัฒนาเพื่อการแข่งขันด้วยคุณภาพและปลอดภัยทางอาหาร (Food Safety)

บทที่ ๕
สรุปและข้อเสนอแนะ

เนื่องจากในปัจจุบันพฤติกรรมการบริโภคของประชาชนเริ่มเปลี่ยนแปลงไปโดยให้ความใส่ใจในด้านสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยของอาหาร(Food Safety) ระดับอันตรายพิษภัยจากการปนเปื้อนสารเคมีและยาปฏิชีวนะต่างๆที่สะสมอยู่ในร่างกายของผู้บริโภค บางครั้งมีความรุนแรงถึงเจ็บป่วย,พิการหรือแม้กระทั้งเสียชีวิต

สรุป

ผลกระทบโดยตรงต่อผู้บริโภคต้องสูญเสียรายได้จากการทำงาน สูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเยียวยาหรือไม่สามารถปฏิบัติงานต่อได้ และผลกระทบทางอ้อมรัฐบาล ต้องนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

๑. ด้านความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิดผลกระทบกับผู้บริโภคกับชาวไทยในด้านความปลอดภัยทางอาหาร จากข้อมูลทางวิชาการสารในกลุ่ม เบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) เช่น ซาลบูทามอล (Sabrutamol) จะนำมาใช้ในการผลิต ยารักษาโรค หอบหืดในคน ถ้ามีการนำมาใช้ในอุตสาหกรรมเลี้ยงสุกร ถือได้ว่าเป็นการใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้สารเร่งเนื้อแดงมากว่า ๔๐% ของจำนวนสุกรทั้งหมด ส่วนในประเทศไทยยาตัวนี้ถูกห้ามใช้ ถูกห้ามใช้ในสัตว์กว่า ๑๖๐ประเทศทั่วโลก รวมถึงกลุ่มสหภาพยุโรป จีน รัสเซีย ประเทศไทยเองนำเข้าชิ้นส่วนสุกรปีละ ๕% โดยเป็นกลุ่มของเครื่องในเป็นหลัก โดยนำเข้าจากกลุ่มยุโรป ซึ่งไม่มีการใช้สารเร่งเนื้อแดง

ดังนั้นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัย จากการบริโภคอาหารล่าสุด คณะกรรมการมาตรฐาน อาหารระหว่างประเทศหรือ(Codex) มีมติให้ใช้สารRactopamine อันเป็นสารเร่งเนื้อแดงในเนื้อสัตว์นั้นทางด้าน องค์การอาหารและยาได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันยังกำหนดมิให้มีการปนเปื้อนสารซาลูทามอล (Sabrutamol) หรือสารเร่งเนื้อแดง ซึ่งเป็นสารในกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) ในเนื้อหมู ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับ ๒๖๙) พ.ศ.๒๕๔๖ เรื่อง มาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) ได้กำหนดให้ต้องตรวจไม่พบการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มนี้ในอาหาร หากตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบสารเร่งเนื้อแดงถือว่าฝ่าฝืน พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ มีโทษปรับตามมาตรา ๖๐ ระวางโทษปรับไม่เกินห้า

หมื่นบาท เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคเนื้อสุกรต่อไป

๒. ด้านผลกระทบกับอาชีพเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

๒.๑ อาชีพเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำฟาร์มเลี้ยงสุกร ในประเทศไทย จำนวน ๒– ๓ หมื่นฟาร์มที่จะต้องเลิกอาชีพนี้ รวมถึงแรงงานและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุกร ประมาณ 2 แสนคนที่จะต้องตกงาน

๒.๒ อาชีพร้านขายเวชภัณฑ์ยาสัตว์ ปัจจุบันวงการเวชภัณฑ์ยาสัตว์มีมูลค่าของเวชภัณฑ์ ในแต่ละปีหมุนเวียนในระบบมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ล้านบาทและเฉพาะในวงการสุกรอย่างเดียวถึง ๗,๐๐๐ ล้านบาทที่จะต้องได้รับผลกระทบโดยตรง

๒.๓ กลุ่มอาชีพด้านสัตว์แพทย์ สัตวศาสตร์และกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากสถาบันที่เปิดสอน จำนวน 37 สถาบันในสาขาอาชีพดังกล่าวรวม 7,000 กว่าราย จบการศึกษา ๑,๐๐๐คน/ปี

๒.๔ กลุ่มอาชีพเกษตรกรที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ จะต้องได้รับผลกระทบจากการนำชิ้นส่วนและเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกาจะเข้ามาในประเทศไทยมีค่อนข้างสูงและคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสหรัฐอเมริกาเองก็พยายามที่จะนำเข้าให้ได้ โดยการใช้เครื่องมือและมาตรการต่างๆกดดันไทยตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่ประเทศจะต้องรับมือและวางยุทธศาสตร์ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อหลายภาคส่วน ทั้งผู้เลี้ยงสุกรทั้งประเทศ ร้านขายเวชภัณฑ์ยาสัตว์, เกษตรกรผู้ปลูกพืช อาหารสัตว์ และนักศึกษาที่เรียน สัตวบาล สัตว์แพทย์ เป็นต้น

๓. ด้านยุทธศาสตร์สำคัญที่จะต้องดำเนินการ คัดค้านยับยั้งหรือชะลอ การนำเข้าหรือการทุ่มตลาด ของชิ้นส่วนหมูจากอเมริกานั้น ประเทศไทยเราจะต้องมีเครื่องมือ หรือมาตรการต่างๆ ในการรับมือและจะต้องเป็นสิ่งที่สากลยอมรับ

๓.๑ มาตรการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโดยตรง จะต้องผนึกกำลังอย่างจริงจังในการปกป้องอาชีพเกษตรกร ด้วยการควบคุมและใช้เครื่องมือที่แม่นยำในการตรวจสารต้องห้าม โดยบังคับให้ขนส่งมารวมในจุดเดียวกัน เช่นท่าเรือที่ใดที่หนึ่ง แล้วทำการตรวจทุกตู้ทุกครั้ง ทำอย่างจริงจังเสมือนกับที่เราเคยถูกประเทศอื่นตรวจสินค้าของประเทศไทยเรา เชื่อได้ว่าจะเป็นมาตรการที่ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะทำให้ชิ้นส่วนสุกรที่นำเข้าอาจถูกยกเลิกในที่สุด เพราะเป็นการปฏิบัติตามระเบียบที่เข้มงวดซึ่งสามารถทำได้ภายใต้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องที่เรานำมาบังคับใช้ รวมถึงการตรวจเชื้อโรคติดต่อ เช่น ไข้หวัดสุกร ที่ติดต่อสู่คนได้ เพราะสหรัฐอเมริกามีโรคหวัดสุกรระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ มุ่งเน้นการผลิตเนื้อสุกรคุณภาพสูงสุด เพื่อมุ่งสู้ระดับสากลประเทศในอาเซียนเป็นแหล่งผลิตสุกรที่สำคัญแหล่งหนึ่งของโลก รองจากจีน สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป

มีการผลิตส่วนใหญ่เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศในอาเซียนส่งผลให้รายได้ของประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้อัตราการบริโภคเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มขยายตัวทำให้ประเทศในอาเซียนเร่งขยายการผลิตสุกรเพื่อรองรับความต้องการบริโภคในประเทศที่เพิ่มขึ้น และเพื่อการส่งออกในภูมิภาคที่มีแนวโน้มเติบโตตามเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

สำหรับไทยมีศักยภาพในการผลิตและการส่งออกผลิตภัณฑ์สุกรดีกว่าเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน เนื่องจากผลิตภัณฑ์สุกรของไทยได้รับการยอมรับจากประเทศในอาเซียนถึงมาตรฐานการผลิต ตั้งแต่ในระดับฟาร์มไปจนถึงระดับโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการบริโภคสุกรในประเทศยังไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ โดย เฉพาะเวียดนาม ซึ่งแม้ว่าจะผลิตสุกรได้มากเป็นอันดับหนึ่งในอาเซียน แต่ปริมาณการบริโภคในประเทศก็อยู่ในเกณฑ์ที่สูงเช่นกัน ดังนั้น ไทยมีโอกาสอย่างมากในการขยายตลาดส่งออกเพิ่มขึ้น ใน AEC. โดยเฉพาะการส่งออกเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์สุกร รวมทั้งยังมีโอกาสในการขยายเข้าไปลงทุนในธุรกิจฟาร์มสุกรและ โรงงานแปรรูปในประเทศอาเซียนใหม่ โดยเฉพาะลาวและ กัมพูชา ซึ่งรัฐบาลแต่ละประเทศ ให้การสนับสนุนการเข้าไปลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศเพื่อยกระดับมาตรฐานและขยายปริมาณการผลิตอุตสาหกรรมสุกรของประเทศ

เพราะฉะนั้นประเทศไทยจะต้องมีการพัฒนาสายพันธุ์สุกรให้เหมาะสมกับการเลี้ยงในภูมิภาคนี้ มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตทั้งระดับฟาร์มและโรงฆ่าชำแหละสุกรที่เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานสากล และจะต้องอยู่ในเกณฑ์ที่ดีกว่าประเทศในอาเซี่ยนด้วยกัน ตลอดจนการพัฒนามาตรฐาน การวัดการฟาร์มให้ได้ระดับสากลและมีการผลิตที่ครบวงจร รวมทั้งมีการวิจัยพัฒนา ทั้งระบบการเลี้ยงและโรงงานแปรรูป เพื่อส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จากสุกรมีความหลากหลายออกสู่ตลาด เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค ตลอดจนการพัฒนาโรงฆ่าและชำแหละเนื้อสุกร รวมถึงโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์สุกรโดยภาคเอกชนไทยและการลงทุนกับต่างประเทศ เพื่อขยายตลาดทั้งในประเทศและตลาดส่งออก

๑. พัฒนาระบบเลี้ยงในลักษณะการจัดโซนนิ่งเพื่อจัดระบบการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในสุกรที่สำคัญ เช่น โรคปากและเท้าเปื่อย โรคท้องร่วงติดต่อในสุกร (Ped) โรคไข้หวัดสุกรหรือโรคระบบสืบพันธ์และระบบทางเดินหายใจในสุกร(Prrs) รวมถึงการจัดระบบในด้านส่งแวดล้อมให้อยู่ในลักษณะของคลีนฟาร์ม(Clean Farm) เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความเชื่อมั่น

ให้กับวงการอุตสาหกรรมการผลิตสุกรไทยมุ่งสู่ครัวโลกโดยได้รับการรับรองโดย ภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เช่น กรมปศุสัตว์ องค์การอาหารและยาเป็นต้น

๒. การกีดกันในเรื่องของการแข่งขันทางการค้าอาจเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะฉะนั้น กลยุทธ์ทางการตลาดของวงการสุกรไทยจะต้องแข่ขันในกฎเกณฑ์ แต่จะต้องสร้างจุดต่างโดยการวิจัย และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีต่างๆเข้ามาช่วย ตั้งแต่สายพันธุ์จนถึงการแปรรูปเพื่อสร้าง Brand ที่เข้มแข็งและเป็นที่ยอมรับในระบบสากลโดยมุ่งเน้นจุดขายด้านคุณภาพความปลอดภัย ของสุขภาพอนามัยของผู้บริโภค เช่นเนื้อสุกรไทยปลอดยาปฏิชีวนะ และสารตกค้าง ๑๐๐% สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ได้ในทุกขั้นตอนรับรองมาตรฐานโดยกรมปศุสัตว์ และกระทรวงสาธารณสุข

๓. ยุทธศาสตร์การแข่งขัน การทุ่มเททางการตลาดเพื่อความมั่นคง และปลอดภัยทางอาหารของอุตสาหกรรม ผลิตเนื้อสุกรเองได้และ ต้องมีศักยภาพดังนี้ต้องมีศักยภาพดังนี้

๓.๑ต้นทุนต้องต่ำ สินค้าต้องมีคุณภาพได้ STD ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ไม่ก่อมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม

๓.๒ มีองค์ความรู้ ตลอดจนมีนับวิชาการ นักวิจัย สัตวบาล สัตวศาสตร์ อย่างเพียงพอ

๓.๓ มีแหล่งวัตถุดิบที่ดีมีคุณภาพ ราคาไม่แพง Support ให้กับผู้ผลิตเนื้อสัตว์

๓.๔ ปัจจัยการผลิตทางด้านยา & วัคซีน ต้องมีอย่างเพียงพอในการ Support ให้กับผู้ผลิตเนื้อสัตว์เพื่อความมั่นคงทางอาหาร

๓.๕ พัฒนาและลงมือแก้ไขขุดอ่อนทุกจุดที่เป็น อุปสรรคต่อการทำปลอดภัยทางอาหาร Food Safety ทั้ง Supply Chain

๓.๖ อุปกรณ์ – เครื่องมือในระบบโรงเรือนต้องรีบพึ่งพาตัวเองภายในปี ๒๕๕๘ (เปลี่ยนแปลงจากระบบ Labor intersive มาเป็น Labor craftsmanship)

๓.๗ มีงบประมาณอย่างเพียงพอในการสนับสนุนงานวิจัย เพื่อป้องกัน – ควบคุมโรคอุบัติการณใหม่ – เก่า

๓.๘ มีงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรปรับโครงสร้างการผลิตการตลาด ครบวงจร

๓.๙ อุปสรรคเรื่องการส่งออก ต้องทำอย่างจริงจัง เช่น การปราบโรค FMD.

การพัฒนาการตลาดและการส่งออก

๑. พัฒนาการเลี้ยงสุกรให้มีคุณภาพ ผลผลิตสูง และลดต้นทุน

๒. พัฒนาโรงฆ่าและโรงงานผลิตภัณฑ์สุกรให้มีมาตรฐาน

๓. จัดระบบการขนส่งและการจำหน่ายภายในประเทศให้ถูก สุขลักษณะ

๔. วางมาตรฐานและกฎระเบียบเพื่อควบคุมมาตรฐานเนื้อสุกรภายในประเทศ

๕. ใช้ระบบ GMP,HACCP,ISO9000 และเน้นอาหารปลอดสารพิษ

๖. วิจัยหาอุณหภูมิและเวลาที่เหมาะสมต่อการฆ่าเชื้อไวรัส FMD.

๗. จัดทำระบบประกันคุณภาพด้านความปลอดภัยจาก FMD. ด้วยมาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ(Bio-security)

๘. กำหนดแผนและมาตรการป้องโรคด้วยระบบ Compartment ควบคู่กับการทำ Zoning

การดำเนินการของสมาคมต่อการพัฒนาการเลี้ยงสุกรเพื่อการส่งออก

๑. ผลักดันให้รัฐบาลสร้างเขตปลอดโรคปากและเท้าเปื่อยตามหลักของ OIE ให้แล้วเสร็จ ซึ่งหากรัฐส่งเสริมและปราบโรคได้ตามเป้าหมาย คาดว่าภายใน ๒ ปี จะส่งออกผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรได้ไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ตันต่อปี คิดเป็นมูลค่าประมาณ ๒๔,๐๐๐ ล้านบาท หรือเป็นคิดสุกรมีชีวิตประมาณ ๓ – ๔ ล้านตัวต่อปี (เพิ่มกำลังการผลิตได้อีก ๑๕๐,๐๐๐ แม่)

๒. ผลักดันเปิดตลาดส่งออกเนื้อสุกร ไปยังสหภาพยุโรป ในรูปของเนื้อสุกรปรุงสุกแช่แข็ง

๓. ผลักดันส่งออกเนื้อสุกรสดไปตลาดญี่ปุ่นและสหภาพยุโรป

อนาคตหมูไทยไม่มีวันตัน (แต่จะรุ่งเรืองขึ้น) ต้องมีเงื่อนไขดังนี้

๑. ปลอดภัยจากโรคปากและเท้าเปื่อย

๒. คุณภาพเนื้อสุกรต้องดี มีรสชาต สนองตอบต่อผู้บริโภค

๓. บริโภคแล้วต้องปลอดภัย

๔. ราคาขายต้องเป็นไปตามกลไกลตลาด

๕. หลีกเลี่ยงการใช้สารเร่งเนื้อแดง

๖. ส่งเสริมและผลักดันการส่งออกมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เอกสารวิจัย

ประวิทย์ ศรีสอาด “ การประเมินผลโครงการเนื้อสัตว์อนามัยภายใต้การกำกับดูแลโดยกรมปศุสัตว์ “

ธนาคารกสิกรไทย “การแข่งขันในอุตสาหกรรมการผลิตสุกรใน AEC “

วรสารสุกร PIG “จะรับมืออย่างไร เมื่อไทยต้องยอมรับหมูอเมริกา “ ฉบับเดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๕๖

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์ “เนื้อหมูจากอเมริกากำลังถล่มเนื้อหมูไทย”

สพ.ญ.ดร.วิมลพร ธิติศักดิ์ รองอธิบดี กรมปศุสัตว์ “ จะรับมืออย่างไรเมื่อไทยต้องยอมรับหมูอเมริกา”

วรียา ธีระโกศล “การกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศ”

กิตติวงค์ สมบุญธรรม เลขาธิการสมาคมผู้เลี้ยงหมู “ แนวโน้มอุตสาหกรรม การเลี้ยงสุกรในตลาดโลกปี ๒๕๕๖”

สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ ท่านสุรชัย สุทธิธรรม นายกสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งชาติ

สัมภาษณ์ นายสัตวแพทย์ปราโมทย์ ตาพวัฒน์ นายกสมาคมสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสุกรไทย

สัมภาษณ์ ดร.พรศรี เหล่ารุจิสวัสดิ์ สำนักที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจ เครือเจริญโภคภัณฑ์

สัมภาษณ์ นายพิพัฒน์ เนื้อนิ่ม นายกสมาคมผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดราชบุรี

กฎหมาย

“ พ.ร.บ.ยา พ.ศ. ๒๕๑๐ อ.ย.ขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ (Ractopamine) “

“ พ.ร.บ. อาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ห้ามใช้สารกลุ่ม Beta agonist ในอาหาร”

“พ.ร.บ. ควบคุมคุณภาพ อาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ห้ามใช้สารกลุ่ม Beta agonist เป็นส่วนผสม”

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นายสมรักษ์ จองสุวรรณ

วัน เดือน ปีเกิด ๑๒ ธันวาคม ๒๕๐๘

การศึกษา ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.)

ประวัติการทำงาน

ตำแหน่งปัจจุบัน รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเครือเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง ยุทธศาสตร์การกำหนดมาตรการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคง และปลอดภัยทางอาหาร (เนื้อและชิ้นส่วนสุกร)

ผู้วิจัย นายสมรักษ์ จองสุวรรณ **หลักสูตร** ปรอ. **รุ่นที่** ๒๖

ตำแหน่ง รองกรรมการผู้จัดการอาวุโส บริษัท ซีพีเอฟ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ในเครือเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื้อสัตว์จัดเป็นอาหารโปรตีนที่มีคุณภาพสูง มีความจำเป็นต่อการเจริญเติบโตของมนุษย์ เนื่องจากมีกรดอมิโนจำเป็น เป็นองค์ประกอบ อยู่ในโมเลกุล มากกว่าโปรตีนจากเหล่งอื่นๆ โดยเนื้อสัตว์มีปริมาณโปรตีนประมาณ ๑๘ – ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักสดโปรตีน ที่ได้จากสัตว์เป็นส่วนกล้ามเนื้อของสัตว์ ซึ่งกล้ามเนื้อของสัตว์ แต่ละชนิดจะมีปริมาณโปรตีนแตกต่างกัน กล้ามเนื้อของสัตว์บางชนิดมีสีเข้ม เรียกว่า เนื้อแดง เนื่องจากมีปริมาณ ไมโอโกลบิน และเฮโมโกลบิน ในกล้ามเนื้อมากกว่าเนื้อสัตว์ที่มีสีอ่อน ในเนื้อสุกร มีปริมาณโปรตีนประมาณ ๑๙ – ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักสดโปรตีน

การผลิตสุกรของโลก ปี ๒๕๕๖ การผลิตเนื้อสุกรของโลก มีปริมาณ ๑๐๗.๕๑ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีปริมาณ ๑๐๕.๖๕ ล้านตัน ร้อยละ ๑.๗๖ ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประเทศผู้ผลิตที่สำคัญ ได้แก่ จีน และบราซิล โดยผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๗๗ และร้อยละ ๑.๒๐ ตามลำดับ ส่วนสหภาพยุโรปผลิตลดลง ร้อยละ ๐.๓๔ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากกฎหมาย สวัสดิภาพสัตว์ ซึ่งมีข้อกำหนดห้ามเลี้ยงแม่สุกรในคอกขังเดี่ยวที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือน มกราคม ๒๕๕๖ ส่วน สหรัฐอเมริกา และแคนนาดา ผลิตลดลงร้อยละ ๐.๔๕ และร้อยละ ๐.๒๗

ส่วนความต้องการบริโภค ปี ๒๕๕๖ การบริโภคเนื้อสุกรของโลก ปริมาณ ๑๐๗.๒๔ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีปริมาณ ๑๐๕.๑๒ ล้านตัน ร้อยละ ๒.๐๒ ประเทศต่างๆ ส่วนใหญ่ มีการบริโภคเพิ่มขึ้น โดย จีน สหรัฐอเมริกา บราซิล และเวียดนาม มีการบริโภคเพิ่มขึ้น ร้อย

ละ ๒.๘๙ ร้อยละ ๒.๐๗ ร้อยละ ๓.๗๘ และร้อยละ ๒.๐๘ ตามลำดับ นอกจากญี่ปุ่น และรัสเซีย ที่มีการบริโภคลดลงร้อยละ ๐.๙๔ และร้อยละ ๑.๗๕ ตามลำดับ ส่วนสหภาพยุโรป มีการบริโภคลดลงร้อยละ ๐.๕๓ เนื่องจากผลผลิตลดลง

การผลิตสุกรของไทย ปี ๒๕๕๖ ปริมาณการผลิตสุกร ๑๓.๐๗ ล้านตัว เพิ่มขึ้นจาก ๑๒.๘๓ ล้านตัว ของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑.๘๗ การที่ปริมาณการผลิตสุกรเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เนื่องจากราคาสุกรในปี ๒๕๕๕ ตกต่ำ ขณะที่ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์สูงขึ้น ทำให้ผู้เลี้ยงรายเล็กและรายย่อย ขาดทุน และเลิกกิจการไปบางส่วน ประกอบกับในช่วงปลายปี ๒๕๕๕ ประสบปัญหาจากโรคทางระบบสืบพันธุ์ และระบบทางเดินหายใจ (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome:PRRS)

ความต้องการบริโภคของประเทศไทย สุกรที่ผลิตได้อาศัยตลาดภายในประเทศเป็นหลัก โดยใช้บริโภคภายในประเทศ ประมาณร้อยละ ๙๕ ของปริมาณการผลิตทั้งหมดปี ๒๕๕๖ มีปริมาณการบริโภคสุกร ๑๒..๕๕ ล้านตัว หรือ ๑:๐๐๔ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๔.๗๖ ตามการเพิ่มขึ้นของประชากร และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

ด้านการส่งออก การส่งออก สุกรมีปริมาณเพียงพอ ร้อยละ ๕ ของปริมาณการผลิตทั้งหมด เนื่องจากข้อจำกัดจากโรคปากและเท้าเปื่อย โดยเป็นการส่งออกเนื้อสุกรและเนื้อสุกรแปรรูป ร้อยละ ๑ – ๒ โดยส่งออกไปญี่ปุ่นและฮ่องกง สำหรับสุกรมีชีวิตจะส่งออกไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สปป.ลาว กัมพูชา เมียนมาร์ และเวียดนาม

ด้านการนำเข้า ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าส่วนอื่นๆ ที่บริโภค ได้ของสุกรแช่เย็น (หนัง ตับ และเครื่องในอื่นๆ) ผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรปี ๒๕๕๖ นำเข้าส่วนอื่นๆ ที่บริโภคได้ปริมาณ ๑๒,๖๐๙ ตัน มูลค่า ๑๕๓.๗๘ ล้านบาท ลดลงจากปริมาณ ๑๔,๑๔๐ ตัน มูลค่า ๑๖๑.๗๖ ล้านบาทของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑๐.๘๓ และร้อยละ ๔.๙๓ ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่นำเข้า ตับจาก เยอรมณี เกาหลีใต้ บราซิล และเดนมาร์ค และส่วนอื่นๆ จากอิตาลี เนเธอร์แลนด์ เยอรมณี และสเปน ส่วนผลิตภัณฑ์เนื้อสุกรนำเข้าปริมาณ ๗๐๒ ตัน มูลค่า ๖๐.๓๐ ล้านบาท ปริมาณลดลงจาก ๗๙๓ ตัน ของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๑๑.๔๗ แต่มูลค่าเพิ่มขึ้นจาก ๕๕.๙๐ ล้านบาท ของปี ๒๕๕๕ ร้อยละ ๗.๘๗

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อผู้บริโภคชาวไทยในภาวะเสี่ยงต่อความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหาร

๒. เพื่อศึกษาผลกระทบต่ออาชีพเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง

๓. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์การป้องกันการทุ่มตลาดเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการนำเข้าเนื้อและชิ้นส่วนสุกรจากสหรัฐอเมริกา โดยยึดหลักภายใต้พระราชบัญญัติอาหารปี ๒๕๒๒, พระราชบัญญัติควบคุมอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ มาตรา ๖(๕), ๕๗ ของกรมปศุสัตว์, ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับ ๒๖๙) พ.ศ.๒๕๔๖ เรื่อง มาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มบีตา – อะโกนิสต์ โดยเน้นเรื่องความปลอดภัยทางอาหารและมีผลกระทบด้านความมั่นคง ด้านอาชีพ ด้านการตลาดและเสถียรภาพราคาสุกรภายในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Research) รวมทั้งการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง ที่มีโอกาสได้รับถึงผลกระทบตามหัวข้อของงานวิจัยทั้งหมด เช่น สมาคม และชมรมผู้เลี้ยงสุกรในประเทศไทย รวมถึงผู้บริโภค รวมถึงหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปปรับสู่แผนปฏิบัติได้จริงกับผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างถูกต้อง

ผลการวิจัย

ผลกระทบโดยตรงต่อผู้บริโภคต้องสูญเสียรายได้จากการทำงาน สูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเยียวยาหรือไม่สามารถปฏิบัติงานต่อได้ และผลกระทบทางอ้อมรัฐบาล ต้องนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

๑. ด้านความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิดผลกระทบกับผู้บริโภคกับชาวไทยในด้านความปลอดภัยทางอาหาร จากข้อมูลทางวิชาการสารในกลุ่ม เบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) เช่น ซาลบูทามอล (Sabrutamol) จะนำมาใช้ในการผลิต ยารักษาโรค หอบหืดในคน ถ้ามีการนำมาใช้ในอุตสาหกรรมเลี้ยงสุกร ถือได้ว่าเป็นการใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้สารเร่งเนื้อแดงมากว่า ๔๐% ของจำนวนสุกรทั้งหมด ส่วนในประเทศไทยยาตัวนี้ถูกห้ามใช้ ถูกห้ามใช้ในสัตว์กว่า ๑๖๐ประเทศทั่วโลก รวมถึงกลุ่มสหภาพยุโรป จีน รัสเซีย ประเทศไทยเองนำเข้าชิ้นส่วนสุกรปีละ ๕% โดยเป็นกลุ่มของเครื่องในเป็นหลัก โดยนำเข้าจากกลุ่มยุโรป ซึ่งไม่มีการใช้สารเร่งเนื้อแดง

ดังนั้นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัย จากการบริโภคอาหารล่าสุด คณะกรรมการมาตรฐาน อาหารระหว่างประเทศหรือ(Codex) มีมติให้ใช้สารRactopamine อันเป็นสารเร่งเนื้อแดงในเนื้อสัตว์นั้นทางด้าน องค์การอาหารและยาได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันยังกำหนดมิให้มีการปนเปื้อนสารซาลูทามอล (Sabrutamol) หรือสารเร่งเนื้อแดง ซึ่งเป็นสารในกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) ในเนื้อหมู ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับ ๒๖๙) พ.ศ.๒๕๔๖ เรื่อง มาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) ได้กำหนดให้ต้องตรวจไม่พบการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มนี้ในอาหาร หากตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบสารเร่งเนื้อแดงถือว่าฝ่าฝืน พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ มีโทษปรับตามมาตรา ๖๐ ระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคเนื้อสุกรต่อไป

๒. ด้านผลกระทบกับอาชีพเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

๒.๑ อาชีพเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำฟาร์มเลี้ยงสุกร ในประเทศไทย จำนวน ๒– ๓ หมื่นฟาร์มที่จะต้องเลิกอาชีพนี้ รวมถึงแรงงานและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุกร ประมาณ 2 แสนคนที่จะต้องตกงาน

๒.๒ อาชีพร้านขายเวชภัณฑ์ยาสัตว์ ปัจจุบันวงการเวชภัณฑ์ยาสัตว์มีมูลค่าของเวชภัณฑ์ ในแต่ละปีหมุนเวียนในระบบมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ล้านบาทและเฉพาะในวงการสุกรอย่างเดียวถึง ๗,๐๐๐ ล้านบาทที่จะต้องได้รับผลกระทบโดยตรง

๒.๓ กลุ่มอาชีพด้านสัตว์แพทย์ สัตวศาสตร์และกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากสถาบันที่เปิดสอน จำนวน 37 สถาบันในสาขาอาชีพดังกล่าวรวม 7,000 กว่าราย จบการศึกษา ๑,๐๐๐คน/ปี

๒.๔ กลุ่มอาชีพเกษตรกรที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ จะต้องได้รับผลกระทบจากการนำชิ้นส่วนและเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกาจะเข้ามาในประเทศไทยมีค่อนข้างสูงและคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสหรัฐอเมริกาเองก็พยายามที่จะนำเข้าให้ได้ โดยการใช้เครื่องมือและมาตรการต่างๆกดดัน

ไทยตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่ประเทศจะต้องรับมือและวางยุทธศาสตร์ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อหลายภาคส่วน ทั้งผู้เลี้ยงสุกรทั้งประเทศ ร้านขายเวชภัณฑ์ยาสัตว์, เกษตรกรผู้ปลูกพืช อาหารสัตว์ และนักศึกษาที่เรียน สัตวบาล สัตว์แพทย์ เป็นต้น

๓. ด้านยุทธศาสตร์สำคัญที่จะต้องดำเนินการ คัดค้านยับยั้งหรือชะลอ การนำเข้าหรือการทุ่มตลาด ของชิ้นส่วนหมูจากอเมริกานั้น ประเทศไทยเราจะต้องมีเครื่องมือ หรือมาตรการต่างๆ ในการรับมือและจะต้องเป็นสิ่งที่สากลยอมรับ

๓.๑ มาตรการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโดยตรงจะต้องผนึกกำลังอย่างจริงจังในการปกป้องอาชีพเกษตรกร ด้วยการควบคุมและใช้เครื่องมือที่แม่นยำในการตรวจสารต้องห้าม โดยบังคับให้ขนส่งมารวมในจุดเดียวกัน เช่นท่าเรือที่ใดที่หนึ่ง แล้วทำการตรวจทุกตู้ทุกครั้ง ทำอย่างจริงจังเสมือนกับที่เราเคยถูกประเทศอื่นตรวจสินค้าของประเทศไทยเรา เชื่อได้ว่าจะเป็นมาตรการที่ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะทำให้ชิ้นส่วนสุกรที่นำเข้าอาจถูกยกเลิกในที่สุด เพราะเป็นการปฏิบัติตามระเบียบที่เข้มงวดซึ่งสามารถทำได้ภายใต้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องที่เรานำมาบังคับใช้ รวมถึงการตรวจเชื้อโรคติดต่อ เช่น ไข้หวัดสุกร ที่ติดต่อสู่คนได้ เพราะสหรัฐอเมริกามีโรคหวัดสุกรระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ มุ่งเน้นการผลิตเนื้อสุกรคุณภาพสูงสุด เพื่อมุ่งสู้ระดับสากลประเทศในอาเซียนเป็นแหล่งผลิตสุกรที่สำคัญแหล่งหนึ่งของโลก รองจากจีน สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป มีการผลิตส่วนใหญ่เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศในอาเซียนส่งผลให้รายได้ของประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้อัตราการบริโภคเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มขยายตัวทำให้ประเทศในอาเซียนเร่งขยายการผลิตสุกรเพื่อรองรับความต้องการบริโภคในประเทศที่เพิ่มขึ้น และเพื่อการส่งออกในภูมิภาคที่มีแนวโน้มเติบโตตามเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลกระทบโดยตรงต่อผู้บริโภคต้องสูญเสียรายได้จากการทำงาน สูญเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเยียวยาหรือไม่สามารถปฏิบัติงานต่อได้ และผลกระทบทางอ้อมรัฐบาล ต้องนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ดังต่อไปนี้

๑. ด้านความเสี่ยง ที่จะทำให้เกิดผลกระทบกับผู้บริโภคกับชาวไทยในด้านความปลอดภัยทางอาหาร จากข้อมูลทางวิชาการสารในกลุ่ม เบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) เช่น

ซาลบูทามอล (Sabrutamol) จะนำมาใช้ในการผลิต ยารักษาโรค หอบหืดในคน ถ้ามีการนำมาใช้ในอุตสาหกรรมเลี้ยงสุกร ถือได้ว่าเป็นการใช้ผิดวัตถุประสงค์ เช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาใช้สารเร่งเนื้อแดงมากว่า ๔๐% ของจำนวนสุกรทั้งหมด ส่วนในประเทศไทยยาตัวนี้ถูกห้ามใช้ ถูกห้ามใช้ในสัตว์กว่า ๑๖๐ประเทศทั่วโลก รวมถึงกลุ่มสหภาพยุโรป จีน รัสเซีย ประเทศไทยเองนำเข้าชิ้นส่วนสุกรปีละ ๕% โดยเป็นกลุ่มของเครื่องในเป็นหลัก โดยนำเข้าจากกลุ่มยุโรป ซึ่งไม่มีการใช้สารเร่งเนื้อแดง

ดังนั้นการคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัย จากการบริโภคอาหารล่าสุด คณะกรรมการมาตรฐาน อาหารระหว่างประเทศหรือ(Codex) มีมติให้ใช้สารRactopamine อันเป็นสารเร่งเนื้อแดงในเนื้อสัตว์นั้นทางด้าน องค์การอาหารและยาได้ชี้แจงว่า ปัจจุบันยังกำหนดมิให้มีการปนเปื้อนสารซาลูทามอล (Sabrutamol) หรือสารเร่งเนื้อแดง ซึ่งเป็นสารในกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) ในเนื้อหมู ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับ ๒๖๙) พ.ศ.๒๕๔๖ เรื่อง มาตรฐานอาหารที่มีการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (β-Agonist) ได้กำหนดให้ต้องตรวจไม่พบการปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มนี้ในอาหาร หากตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบสารเร่งเนื้อแดงถือว่าฝ่าฝืน พ.ร.บ.อาหาร พ.ศ.๒๕๒๒ มีโทษปรับตามมาตรา ๖๐ ระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ให้ได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคเนื้อสุกรต่อไป

๒. ด้านผลกระทบกับอาชีพเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

๒.๑ อาชีพเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำฟาร์มเลี้ยงสุกร ในประเทศไทย จำนวน ๒– ๓ หมื่นฟาร์มที่จะต้องเลิกอาชีพนี้ รวมถึงแรงงานและอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงสุกร ประมาณ 2 แสนคนที่จะต้องตกงาน

๒.๒ อาชีพร้านขายเวชภัณฑ์ยาสัตว์ ปัจจุบันวงการเวชภัณฑ์ยาสัตว์มีมูลค่าของเวชภัณฑ์ ในแต่ละปีหมุนเวียนในระบบมากกว่า ๓๐,๐๐๐ ล้านบาทและเฉพาะในวงการสุกรอย่างเดียวถึง ๗,๐๐๐ ล้านบาทที่จะต้องได้รับผลกระทบโดยตรง

๒.๓ กลุ่มอาชีพด้านสัตว์แพทย์ สัตวศาสตร์และกลุ่มนิสิตนักศึกษาจากสถาบันที่เปิดสอน จำนวน 37 สถาบันในสาขาอาชีพดังกล่าวรวม 7,000 กว่าราย จบการศึกษา ๑,๐๐๐คน/ปี

๒.๔ กลุ่มอาชีพเกษตรกรที่ปลูกพืชอาหารสัตว์ จะต้องได้รับผลกระทบจากการนำชิ้นส่วนและเนื้อสุกรจากสหรัฐอเมริกาจะเข้ามาในประเทศไทยมีค่อนข้างสูงและคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะสหรัฐอเมริกาเองก็พยายามที่จะนำเข้าให้ได้ โดยการใช้เครื่องมือและมาตรการต่างๆกดดันไทยตลอดเวลา ดังนั้นสิ่งที่ประเทศจะต้องรับมือและวางยุทธศาสตร์ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อหลายภาคส่วน ทั้งผู้เลี้ยงสุกรทั้งประเทศ ร้านขายเวชภัณฑ์ยาสัตว์, เกษตรกรผู้ปลูกพืช อาหารสัตว์

และนักศึกษาที่เรียน สัตวบาล สัตว์แพทย์ เป็นต้น

๓. ด้านยุทธศาสตร์สำคัญที่จะต้องดำเนินการ คัดค้านยับยั้งหรือชะลอ การนำเข้าหรือการทุ่มตลาด ของชิ้นส่วนหมูจากอเมริกานั้น ประเทศไทยเราจะต้องมีเครื่องมือ หรือมาตรการต่างๆ ในการรับมือและจะต้องเป็นสิ่งที่สากลยอมรับ

๓.๑ มาตรการด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบโดยตรงจะต้องผนึกกำลังอย่างจริงจังในการปกป้องอาชีพเกษตรกร ด้วยการควบคุมและใช้เครื่องมือที่แม่นยำในการตรวจสารต้องห้าม โดยบังคับให้ขนส่งมารวมในจุดเดียวกัน เช่นท่าเรือที่ใดที่หนึ่งแล้วทำการตรวจทุกตู้ทุกครั้ง ทำอย่างจริงจังเสมือนกับที่เราเคยถูกประเทศอื่นตรวจสินค้าของประเทศไทยเรา เชื่อได้ว่าจะเป็นมาตรการที่ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจจะทำให้ชิ้นส่วนสุกรที่นำเข้าอาจถูกยกเลิกในที่สุด เพราะเป็นการปฏิบัติตามระเบียบที่เข้มงวดซึ่งสามารถทำได้ภายใต้กฎหมายหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องที่เรานำมาบังคับใช้ รวมถึงการตรวจเชื้อโรคติดต่อ เช่น ไข้หวัดสุกร ที่ติดต่อสู่คนได้ เพราะสหรัฐอเมริกามีโรคหวัดสุกรระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๒ มุ่งเน้นการผลิตเนื้อสุกรคุณภาพสูงสุด เพื่อมุ่งสู้ระดับสากลประเทศในอาเซียนเป็นแหล่งผลิตสุกรที่สำคัญแหล่งหนึ่งของโลก รองจากจีน สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป มีการผลิตส่วนใหญ่เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศในอาเซียนส่งผลให้รายได้ของประชากรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ทำให้อัตราการบริโภคเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์มีแนวโน้มขยายตัวทำให้ประเทศในอาเซียนเร่งขยายการผลิตสุกรเพื่อรองรับความต้องการบริโภคในประเทศที่เพิ่มขึ้น และเพื่อการส่งออกในภูมิภาคที่มีแนวโน้มเติบโตตามเช่นกัน